

Департамент економічної політики та стратегічного планування
Одеської обласної державної адміністрації

ДОРОЖНЯ МАПА ІНВЕСТОРА

Одеса 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РЕЄСТРАЦІЯ БІЗНЕСУ.....	4
ОСНОВНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	5
ПІДПРИЄМСТВО З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ ТА ІНОЗЕМНЕ ПІДПРИЄМСТВО.....	9
РЕЄСТРАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	11
ВІДКРИТТЯ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ.....	13
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ.....	14
ЛІЦЕНЗУВАННЯ.....	18
ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ.....	22
ЗЕМЕЛЬНА РЕФОРМА 2020 РОКУ.....	34
ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ.....	36
ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН	36
ЄДИНИЙ ВНЕСОК НА ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ.....	37
ОПОДАТКУВАННЯ.....	40
МИТНІ ВІДНОСИНИ.....	48
ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ.....	51
ГАРАНТІЇ, ЗАХИСТ, ПІЛЬГИ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕТОРАМ В УКРАЇНІ.....	54
ПІЛЬГИ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕТОРАМ.....	57
Корисна інформація	63

ВСТУП

Дорожня мапа інвестора – документ, у якому зібрано та систематизовано інформацію, необхідну для здійснення інвестиційної діяльності згідно з вимогами чинного законодавства України.

Дорожня мапа допомагає інвестору визначитись з певними кроками, які необхідно зробити для започаткування інвестиційної діяльності в Одеській області.

Дорожня мапа інвестора адресована українським та іноземним бізнесменам, власникам та керівникам суб'єктів господарювання, які мають намір інвестувати в економіку регіону.

Під час розробки Дорожньої мапи були проаналізовані вимоги чинного законодавства України. Також в документі наявна інформація щодо органів влади, які здійснюють діяльність в регіоні, та їхні контактні дані.

Кожен інвестор є для Одеської області цінним. Сподіваємось, що зібрана в документі інформація стане корисним інструментом діючим та потенційним інвесторам у прийнятті управлінських рішень та веденні бізнесу в регіоні.

РЕЕСТРАЦІЯ БІЗНЕСУ

*Господарський кодекс України
Закон України «Про державну
реєстрацію юридичних осіб,
фізичних осіб - підприємців та
громадських формувань»*

Суб'єкт господарювання вважається створеним з дня його державної реєстрації.

У випадку, якщо здійснення інвестиційної діяльності передбачає ведення господарської діяльності, а також створення нових підприємств або придбання у власність діючих підприємств, то такі суб'єкти господарювання (перелік визначений в статті 55 Господарського кодексу України) **підлягають державній реєстрації як юридична особа чи фізична особа – підприємець.**

Реєстрацію фізичної особи-підприємця без посередництва людей та сплату податків за допомогою прив'язаної **у додатку банківської картки** можливо здійснити через електронний портал державних послуг «Дія» (<https://diia.gov.ua/services/reyestraciya-fop>).

Відомості про реєстрацію суб'єкта господарювання підлягають внесенню до *Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань* (ЄДРПОУ) (<https://usr.minjust.gov.ua/ua/freesearch>).

Процедура реєстрації бізнесу в Україні включає наступні кроки:

ОСНОВНІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (сукупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно і несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:

- господарські організації - юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;
- громадяни України, **іноземці** та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані відповідно до закону як підприємці.

Таким чином, особи, які мають намір здійснювати господарську діяльність в Україні, мають право створити **юридичну особу** в одній з організаційно-правових форм або провадити діяльність як **фізична особа-підприємець**.

Підприємство - самостійний суб'єкт господарювання, створений компетентним органом державної влади або органом місцевого самоврядування, або іншими суб'єктами для задоволення суспільних та особистих потреб шляхом систематичного здійснення виробничої, науково-дослідної, торговельної, іншої господарської діяльності в порядку, передбаченому Господарським кодексом України та іншими законами.

Підприємство, якщо законом не встановлено інше, діє на основі статуту або модельного статуту.

Підприємство є юридичною особою, має відокремлене майно, самостійний баланс, рахунки в установах банків та може мати печатки.

Організаційно-правові форми підприємств:

Приватне підприємство - підприємство, що діє на основі приватної власності одного або кількох громадян, іноземців, осіб без громадянства та його (їх) праці чи з використанням найманої праці. Приватним є також підприємство, що діє на

основі приватної власності суб'єкта господарювання - юридичної особи.

Фермерське господарство - форма підприємництва громадян з метою виробництва, переробки та реалізації товарної сільськогосподарської продукції. Членами фермерського господарства не можуть бути особи, які працюють у ньому за трудовим договором (контрактом, угодою).

Споживче товариство - самоврядна організація громадян, які на основі добровільності членства, майнової участі та взаємодопомоги об'єднуються для спільної господарської діяльності з метою колективного організованого забезпечення своїх економічних і соціальних інтересів. Кожний член споживчого товариства має свою частку в його майні.

Види господарських товариств:

Акціонерне товариство - господарське товариство, яке має статутний капітал, поділений на визначену кількість акцій однакової номінальної вартості, і несе відповідальність за зобов'язаннями тільки майном товариства, а акціонери несуть ризик збитків, пов'язаних із діяльністю товариства, в межах вартості належних їм акцій, крім випадків, визначених законом.

Товариство з обмеженою відповідальністю - господарське товариство, що має статутний капітал, поділений на частки, розмір яких визначається установчими документами, і несе відповідальність за своїми зобов'язаннями тільки своїм майном. Учасники товариства, які повністю сплатили свої вклади, несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах своїх вкладів.

Товариство з додатковою відповідальністю - господарське товариство, статутний капітал якого поділений на частки визначених установчими документами розмірів і яке несе відповідальність за своїми зобов'язаннями власним майном, а в разі його недостатності учасники цього товариства несуть додаткову солідарну відповідальність у визначеному установчими документами однаково кратному розмірі до вкладу кожного з учасників.

Повне товариство - господарське товариство, всі учасники якого відповідно до укладеного між ними договору здійснюють підприємницьку діяльність від імені товариства і несуть додаткову солідарну відповідальність за зобов'язаннями товариства усім своїм майном.

Командитне товариство - господарське товариство, в якому один або декілька учасників здійснюють від імені товариства підприємницьку діяльність і несуть за його зобов'язаннями додаткову солідарну відповідальність усім своїм майном, на яке за законом може бути звернено стягнення (повні учасники), а інші учасники присутні в діяльності товариства лише своїми вкладками (вкладники).

Інші форми:

Кооператив - добровільне об'єднання громадян з метою спільного вирішення ними економічних, соціально-побутових та інших питань, що можуть створюватися у різних галузях (виробничі, споживчі, житлові тощо).

Споживче товариство - самоврядна організація громадян, які на основі добровільності членства, майнової участі та взаємодопомоги об'єднуються для спільної господарської діяльності з метою колективного організованого забезпечення своїх економічних і соціальних інтересів. Кожний член споживчого товариства має свою частку в його майні.

Окремі види об'єднань підприємств:

Асоціація - договірне об'єднання, створене з метою постійної координації господарської діяльності підприємств, що об'єдналися, шляхом централізації однієї або кількох виробничих та управлінських функцій, розвитку спеціалізації і кооперації виробництва, організації спільних виробництв на основі об'єднання учасниками фінансових та матеріальних ресурсів для задоволення переважно господарських потреб учасників асоціації. У статуті асоціації повинно бути зазначено, що вона є

господарською асоціацією. Асоціація не має права втручатися у господарську діяльність підприємств - учасників асоціації. За рішенням учасників асоціація може бути уповноважена представляти їх інтереси у відносинах з органами влади, іншими підприємствами та організаціями.

Корпорація - договірне об'єднання, створене на основі поєднання виробничих, наукових і комерційних інтересів підприємств, що об'єдналися, з делегуванням ними окремих повноважень централізованого регулювання діяльності кожного з учасників органам управління корпорації.

Консорціум - тимчасове статутне об'єднання підприємств для досягнення його учасниками певної спільної господарської мети (реалізації цільових програм, науково-технічних, будівельних проектів тощо). Консорціум використовує кошти, якими його наділяють учасники, централізовані ресурси, виділені на фінансування відповідної програми, а також кошти, що надходять з інших джерел, в порядку, визначеному його статутом. У разі досягнення мети його створення консорціум припиняє свою діяльність.

Концерн - статутне об'єднання підприємств, а також інших організацій, на основі їх фінансової залежності від одного або групи учасників об'єднання, з централізацією функцій науково-технічного і виробничого розвитку, інвестиційної, фінансової, зовнішньоекономічної та іншої діяльності. Учасники концерну наділяють його частиною своїх повноважень, у тому числі правом представляти їх інтереси у відносинах з органами влади, іншими підприємствами та організаціями. Учасники концерну не можуть бути одночасно учасниками іншого концерну.

Холдингова компанія - публічне акціонерне товариство, яке володіє, користується, а також розпоряджається холдинговими корпоративними пакетами акцій (часток, паїв) двох або більше

корпоративних підприємств (крім пакетів акцій, що перебувають у державній власності).

Фізична особа-підприємець – це громадянин України, іноземний громадянин, особа без громадянства, яка здійснює підприємницьку діяльність, і за умови її державної реєстрації як підприємця без статусу юридичної особи. Фізична особа - підприємець відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном, на яке відповідно до закону може бути звернено стягнення.

Юридичні особи мають право відкривати свої філії та представництва без створення окремої юридичної особи.

Вони наділяються майном юридичної особи, що їх створила, і діють на підставі затвердженого нею положення.

Філії та представництва не є юридичними особами.

Філія - відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює всі або частину її функцій.

Представництво - відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи.

Підприємство з іноземними інвестиціями та іноземне підприємство

Підприємство з іноземними інвестиціями - підприємство, створене відповідно до вимог Господарського кодексу України, в статутному капіталі якого *не менш як десять відсотків становить іноземна інвестиція*. Підприємство набуває статусу підприємства з іноземними інвестиціями з дня зарахування іноземної інвестиції на його баланс.

Іноземні інвестиції можуть вкладатися в об'єкти, інвестування в які не заборонено законами України.

Підприємства з іноземними інвестиціями мають право бути засновниками дочірніх підприємств, створювати філії і представництва на території України і за її межами з дотриманням вимог законодавства України та законодавства відповідних держав.

Законом можуть бути визначені галузі господарювання та/або території, в яких встановлюється загальний розмір участі іноземного інвестора, а також

території, на яких діяльність підприємств з іноземними інвестиціями обмежується або забороняється, виходячи з вимог забезпечення національної безпеки.

Іноземне підприємство - унітарне або корпоративне підприємство, створене за законодавством України, що діє *виключно на основі власності іноземців або іноземних юридичних осіб, або діюче підприємство, придбане повністю у власність цих осіб.*

Іноземні підприємства не можуть створюватися в галузях, визначених законом, що мають стратегічне значення для безпеки держави.

Діяльність філій, представництв та інших відокремлених підрозділів підприємств, утворених за законодавством інших держав, здійснюється на території України відповідно до законодавства України.

РЕЄСТРАЦІЯ ПРЕДСТАВНИЦТВА ІНОЗЕМНИХ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність», Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні», від 23.10.2019 № 893 (із змінами), Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 18.01.1996 №30 «Про затвердження Інструкції про порядок реєстрації представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності в Україні», Закон України «Про банки і банківську діяльність» (із змінами)

Представництво – це відокремлений підрозділ юридичної особи, що розташований поза її місцезнаходженням та здійснює представництво і захист інтересів юридичної особи. Представництва наділяються майном юридичної особи, що її створила, і діють на підставі затвердженого нею положення.

Представництва можуть бути двох типів: комерційні (такі, що займаються підприємницькою діяльністю і відповідно одержують прибуток) і некомерційні (такі, що не займаються підприємницькою діяльністю, виконують лише представницькі функції та не отримують прибутку).

Іноземні суб'єкти господарської діяльності, що здійснюють зовнішньоекономічну діяльність на території України, мають право на відкриття своїх представництв на території України. Акредитацію філій і представництв іноземних банків здійснює Національний банк України шляхом внесення даних до Державного реєстру банків запису про право філії іноземного банку на здійснення банківської діяльності відповідно до Закону України «Про банки і банківську діяльність». Реєстрацію представництв інших іноземних суб'єктів господарської діяльності здійснює центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері економічного розвитку (Міністерство економіки України), протягом:

- шестидесяти робочих днів - 3 дня подання іноземним суб'єктом господарської діяльності, який є резидентом держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, документів на реєстрацію представництва;
- двадцяти робочих днів - 3 дня подання іноземним суб'єктом господарської діяльності документів на реєстрацію представництва (крім іноземних суб'єктів господарської діяльності, які є резидентами держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором).

<https://guide.dii.gov.ua/view/reiestratsiia-predstavnytstv-inozemnykh-subiektiv-hospodarskoi-diialnosti-v-ukraini-29985b1f-de59-42a6-93a3-5fdaca326544>).

Іноземний суб'єкт господарювання, що бажає відкрити представництво без наміру здійснення господарської діяльності на території України, подає до Мінекономіки такі документи:

- заяву з проханням про реєстрацію представництва, яка складається у довільній формі на бланку фірми за підписом керівника;
- витяг з торгівельного реєстру країни місцезнаходження офіційно зареєстрованого головного органу управління іноземного суб'єкта господарської діяльності;
- довідку від банківської установи, в якій офіційно відкрито рахунок рахунок іноземного суб'єкта господарської діяльності;
- доручення (на конкретну особу) на здійснення представницьких функцій в Україні, із зазначенням повноважень, яке оформлене згідно із законами країни, де офіційно зареєстровано іноземного суб'єкта господарської діяльності.

Документи, зазначені вище, мають бути нотаріально засвідчені за місцем їх видачі і легалізовані належним чином в консульських установах, які представляють Україну, якщо міжнародними договорами України не передбачено інше. За реєстрацію представництв іноземних суб'єктів господарської діяльності з них стягується плата у розмірі, що встановлюється Кабінетом Міністрів України і який не повинен перевищувати фактичних витрат держави, пов'язаних з цією реєстрацією.

Забороняється вимагати від іноземного суб'єкта господарської діяльності повторної реєстрації (перереєстрації) раніше зареєстрованого представництва на території України.

Інформація щодо реєстрації представництва іноземних суб'єктів господарської діяльності розміщена за наступним посиланням: <https://my.gov.ua/info/service/2830/details?languageId=0>

ВІДКРИТТЯ БАНКІВСЬКИХ РАХУНКІВ

Закон України «Про платіжні послуги»

Банки мають право відкривати рахунки резидентам України (юридичним особам з місцезнаходженням на території України, які провадять діяльність відповідно до законодавства України, їх відокремленим підрозділам, відокремленим підрозділам юридичних осіб - нерезидентів, які здійснюють підприємницьку діяльність на території України від імені юридичної особи - нерезидента, фізичним особам, у тому числі фізичним особам - підприємцям, фізичним особам, які провадять незалежну професійну діяльність відповідно до законодавства України), нерезидентам України (юридичним особам з місцезнаходженням за межами України, які створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави, представництвам таких юридичних осіб в Україні, які не здійснюють підприємницької діяльності на території України від імені юридичної особи - нерезидента, офіційним представництвам, міжнародним організаціям та їх філіям, що мають імунітет і дипломатичні привілеї, а також представництвам інших організацій з місцезнаходженням за межами України, які створені та діють відповідно до законодавства іноземної держави і не здійснюють підприємницької діяльності відповідно до законодавства України, фізичним особам). Особи мають право відкривати рахунки в будь-яких банках України відповідно до власного вибору для забезпечення своєї господарської діяльності і власних потреб.

Банки мають право відкривати своїм клієнтам вкладні (депозитні), поточні рахунки, рахунки умовного зберігання (ескроу) та кореспондентські рахунки. (ст 63).

Вкладний (депозитний) рахунок - рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів, що передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк та під визначений процент (дохід) відповідно до умов договору.

Поточний рахунок - рахунок, що відкривається банком клієнту для зберігання коштів і виконання платіжних операцій відповідно до умов договору та вимог законодавства України;

Рахунок умовного зберігання (ескроу) - рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зарахування на рахунок коштів та перерахування їх особі (особам),

вказаній (вказаним) клієнтом (бенефіціару або бенефіціарам), або повернення таких коштів клієнту у разі настання підстав, передбачених договором.

Кореспондентський рахунок - рахунок, що відкривається одним банком іншому банку для здійснення міжбанківських переказів.

ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ІНОЗЕМНИХ ОФІЦІЙНИХ ДОКУМЕНТІВ

Закон України «Про приєднання України до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів»

При проходженні багатьох процедур від інвестора будуть вимагатись певні документи (наприклад, паспортний документ або статут компанії, якщо інвестором виступає юридична особа), які були видані в країні походження інвестора і відповідно були складені іноземною мовою.

22 грудня 2003 року для України набула чинності **Гаазька Конвенція**, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів (1961 р.), до якої вона приєдналася 10 січня 2002 року.

Офіційні документи, які будуть використовуватись на території держав-учасниць Конвенції, мають засвідчуватись спеціальним штампом «Apostille» (далі – апостиль), проставленим компетентним органом держави, у якій був складений документ.

Апостиль – стандартизований сертифікат чи штамп, який ставиться на документах або оформляється у вигляді додатка до документа. Документи, які завіряються таким чином, не потребують додаткової легалізації, причому їх визнавати зобов'язані на будь-якому державному рівні в державах, які приєдналися до Конвенції, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Тобто, документи цих країн мають бути лише апостилізовані.

Офіційні документи, на яких проставлено апостиль, не потребують будь-якого подальшого засвідчення (легалізації). До таких документів можуть відноситись:

1. Документи, які виходять від органу або посадової особи, що діють у сфері судової юрисдикції держави, включаючи документи, які виходять від органів прокуратури, секретаря суду або судового виконавця.
2. Адміністративні документи.
3. Нотаріальні акти.

4. Офіційні свідоцтва, виконані на документах, підписаних особами, у їх приватній якості – такі, як офіційні свідоцтва про реєстрацію документа або факту, що існував на певну дату, і офіційні та нотаріальні засвідчення підписів.

Дія Конвенції поширюється на документи про освіту, соціальний стан, трудовий стаж, свідоцтва про перебування живими, довідки, довіреності, судові рішення та матеріали про громадські, сімейні та кримінальні справи. Апостиль проставляється на статутах та впорядкованих документах, патентній та іншій документації, що надходить від органу державної влади (свідоцтвах про реєстрацію, ліцензіях тощо).

Однак, Конвенція не поширюється на:

1. Документи, складені дипломатичними або консульськими агентами.
2. Адміністративні документи, що мають пряме відношення до комерційних або митних операцій.

Усі іноземні країни можна поділити на три групи в контексті процедури легалізації документів:

- 1) ті, що вимагають консульської легалізації,
- 2) ті, що вимагають проставлення апостиля,
- 3) ті, що вимагають нотаріального засвідчення копій документів.

Гаазька Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів

Держави–члени Гаазької конференції	Дата підписання	Дата ратифікації чи приєднання	Дата набуття чинності
Албанія		03.09.2003	09.05.2004
Аргентина		08.05.1987	18.02.1988
Австралія		11.07.1994	16.03.1995
Австрія	05.10.1961	14.11.1967	13.01.1968
Білорусь			31.05.1992
Бельгія	10.03.1970	11.12.1975	09.02.1976
Боснія і Герцеговина			24.01.1965
Болгарія		01.08.2000	29.04.2001
Китай (КНР)			
Хорватія			24.01.1965
Кіпр		26.07.1972	30.04.1973
Чеська Республіка		23.06.1998	16.03.1999
Данія	20.10.2006	30.10.2006	29.12.2006
Еквадор		02.07.2004	02.04.2005
Естонія		11.12.2000	30.09.2001
Фінляндія	13.03.1962	27.06.1985	26.08.1985
Франція	09.10.1961	25.11.1964	24.01.1965
Грузія		21.08.2006	14.05.2007
Німеччина	05.10.1961	15.12.1965	13.02.1996
Греція	05.1.1961	19.03.1985	18.05.1985
Угорщина		18.04.1972	18.01.1973
Ісландія	07.09.2004	28.09.2004	27.11.2004

Індія		26.10.2004	14.07.2005
Ірландія	29.10.1996	08.01.1999	09.03.1999
Ізраїль		11.11.1977	14.08.1978
Італія	15.12.1961	13.12.1977	11.02.1978
Японія	12.03.1970	28.05.1970	27.07.1970
Корея		25.10.2006	14.07.2007
Латвія		11.05.1995	30.01.1996
Литва		05.11.1996	19.07.1997
Люксембург	05.10.1961	04.04.1979	03.06.1979
Мальта		12.06.1967	03.03.1968
Мексика		01.12.1994	14.08.1995
Монако		24.04.2002	31.12.2002
Чорногорія			03.06.2006
Нідерланди	30.11.1962	09.08.1965	08.10.1965
Нова Зеландія		07.02.2001	22.11.2001
Норвегія	30.05.1983	30.05.1983	29.07.1983
Панама		30.10.1990	04.08.1991
Польща		19.11.2004	14.08.2005
Португалія	20.08.1965	06.12.1968	04.02.1969
Румунія		07.06.2000	16.03.2001
Росія		04.09.1991	31.05.1992
Сербія			24.01.1965
Словаччина		06.06.2001	18.02.2002
Словенія			24.01.1965
Південна Африка		03.08.1994	30.04.1995
Іспанія	21.10.1976	27.07.1978	25.09.1978
Суринам			25.11.1975
Швеція	02.03.1999	02.03.1999	01.05.1999
Швейцарія	05.10.1961	10.01.1973	11.03.1973
Колишня Югославська Республіка Македонія			24.01.1965
Туреччина	08.05.1962	31.07.1985	29.09.1985
Україна		02.04.2003	22.12.2003
Великобританія	19.10.1961	21.08.1964	24.01.1965
США		24.12.1980	15.10.1981
Венесуела		01.07.1998	16.03.1999
Держави – не члени Гаазької конференції	Дата підписання	Дата ратифікації чи приєднання	Дата набуття чинності
Андора		15.04.1996	31.12.1996
Антигуа і Барбуда			01.11.1981
Вірменія		19.11.1993	14.08.1994
Азербайджан		13.05.2004	02.03.2005
Багамські Острови			10.07.1973
Барбадос			30.11.1996
Беліз		17.07.1992	11.04.1993
Ботсвана			30.09.1966
Бруней-Даруссалам		23.02.1987	03.12.1987
Колумбія		27.04.2000	30.01.2001

Острови Кука		13.07.2004	30.04.2005
Домініка			03.11.1978
Сальвадор		14.09.1995	31.05.1996
Фіджі			10.10.1970
Гренада			07.02.1974
Гондурас		20.01.2004	30.09.2004
Казахстан		05.04.2000	30.01.2001
Лесото			04.10.1966
Ліберія		24.05.1995	08.02.1996
Ліхтенштейн	18.04.1962	19.07.1972	17.09.1972
Малаві		24.02.1967	02.12.1967
Маршалські острови		18.11.1991	14.08.1992
Маврикій			12.03.1968
Молдова		19.06.2006	16.03.2007
Намібія		25.04.2000	30.01.2001
Ніуе		10.06.1998	02.03.1999
Сент-Кітс і Невіс		26.02.1994	14.12.1994
Сент-Люсія		05.12.2001	31.07.2002
Сент-Вінсент і Гренадіни			27.10.1979
Самоа		18.01.1999	13.09.1999
Сан-Марино		26.05.1994	13.02.1995
Сан-Томе і Принсіпі		19.12.2007	13.09.2008
Сейшельські Острови		09.06.1978	31.03.1979
Свазіленд			06.09.1968
Тонга			04.06.1970
Трінідад і Тобаго		28.10.1999	14.07.2000

**Перелік держав,
з якими Україна уклала угоди про відмову від легалізації
офіційних документів**

Алжирська Народна Демократична Республіка
Держави, які утворилися на території колишньої Республіки Югославія
Естонська Республіка
Киргизька Республіка
Корейська Народна-Демократична Республіка
Латвійська Республіка
Литовська Республіка
Монголія
Республіка Азербайджан
Республіка Албанія
Республіка Білорусь
Республіка Болгарія

Республіка Вірменія
Республіка Грузія
Республіка Казахстан
Республіка Куба
Республіка Молдова
Республіка Польща
Республіка Таджикистан
Республіка Турція
Республіка Узбекистан
Російська Федерація
Румунія
Словацька Республіка
Соціалістична Республіка В'єтнам
Туркменістан
Угорська Республіка
Чеська Республіка

ЛІЦЕНЗУВАННЯ

Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності»

Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та пального»

Ліцензування - засіб державного регулювання провадження видів господарської діяльності, спрямований на забезпечення безпеки та захисту економічних і соціальних інтересів держави, суспільства, прав та законних інтересів, життя і здоров'я людини, екологічної безпеки та охорони навколишнього природного середовища

Ліцензуванню підлягають такі види господарської діяльності: (ст. 7)

1) банківська діяльність, діяльність з надання фінансових послуг та діяльність з надання банкам послуг з інкасації;
2) діяльність у галузі телебачення і радіомовлення, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про телебачення і радіомовлення"
3) діяльність у сфері електроенергетики, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про ринок електричної енергії", і діяльність у сфері використання ядерної енергії, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії"

4) освітня діяльність, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених спеціальними законами у сфері освіти
5) виробництво і торгівля спиртом етиловим, коньячним і плодовим та зерновим дистилятом, біоетанолом, алкогольними напоями та тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, і пальним, зберігання пального, яка ліцензується відповідно до <u>Закону України</u> "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального";
6) надання послуг у галузі криптографічного захисту інформації (крім послуг електронного цифрового підпису) та технічного захисту інформації, за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
7) будівництво об'єктів, що за класом наслідків (відповідальності) належать до об'єктів з середніми (СС2) та значними (СС3) наслідками, за переліком видів робіт, що визначається Кабінетом Міністрів України, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про регулювання містобудівної діяльності"
8) виробництво лікарських засобів, оптова та роздрібна торгівля лікарськими засобами, імпорт лікарських засобів (крім активних фармацевтичних інгредієнтів) - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про лікарські засоби"
9) виробництво вогнепальної зброї невійськового призначення і боєприпасів до неї, холодної зброї, пневматичної зброї калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду, торгівля вогнепальною зброєю невійськового призначення та боєприпасами до неї, холодною зброєю, пневматичною зброєю калібру понад 4,5 міліметра і швидкістю польоту кулі понад 100 метрів на секунду; виробництво спеціальних засобів, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії, індивідуального захисту, активної оборони та їх продаж
10) виробництво вибухових матеріалів промислового призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
11) надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення за переліком, що визначається Кабінетом Міністрів України
12) виробництво особливо небезпечних хімічних речовин, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, поводження з небезпечними відходами. Не підлягає ліцензуванню зберігання (накопичення) суб'єктом господарювання утворених ним небезпечних відходів, якщо протягом року з дня утворення небезпечні відходи передаються суб'єктам господарювання, що мають ліцензію на поводження з небезпечними відходами
13) медична практика

14) діяльність банків пуповинної крові, інших тканин і клітин людини згідно з переліком, затвердженим Міністерством охорони здоров'я України
15) ветеринарна практика
16) випуск та проведення лотерей з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про державні лотереї в Україні";
16 ¹) діяльність на ринку азартних ігор, яка ліцензується відповідно до Закону України "Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор";
17) туropolераторська діяльність
18) посередництво у працевлаштуванні за кордоном
19) промисловий вилов водних біоресурсів за межами юрисдикції України
20) культивування рослин, включених до таблиці I Переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, затвердженого Кабінетом Міністрів України, розроблення, виробництво, виготовлення, зберігання, перевезення, придбання, реалізація (відпуск), ввезення на територію України, вивезення з території України, використання, знищення наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, включених до зазначеного Переліку, - з урахуванням особливостей, визначених Законом України "Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори"
21) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням спеціальних технічних засобів для зняття інформації з каналів зв'язку та інших технічних засобів негласного отримання інформації (критерії належності та перелік технічних засобів негласного отримання інформації визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Служби безпеки України)
21 ¹) діяльність, пов'язана з розробленням, виготовленням, постачанням технічних засобів розвідки (критерії належності до технічних засобів розвідки визначаються розвідувальними органами України);
22) перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів річковим, морським, автомобільним, залізничним та повітряним транспортом, міжнародні перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом
23) зовнішньоекономічна діяльність відповідно до статті 16 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» (Положення про порядок видачі разових (індивідуальних) ліцензій затверджено наказом Міністерства економіки України від 17.04.2000 №47)
24) транспортування нафти, нафтопродуктів магістральним трубопроводом
25) діяльність на ринку природного газу, яка ліцензується з урахуванням особливостей, визначених Законом України «Про ринок природного газу»
26) централізоване водопостачання та централізоване водовідведення
27) виробництво теплової енергії, транспортування теплової енергії магістральними і місцевими (розподільчими) тепловими мережами та постачання теплової енергії

28) охоронна діяльність
29) перероблення побутових відходів
30) захоронення побутових відходів
31) виробництво ветеринарних препаратів
32) заготівля та тестування донорської крові та компонентів крові незалежно від їх кінцевого призначення, переробка, зберігання, розподіл та реалізація донорської крові та компонентів крові, призначених для трансфузії.

Продукція підприємств з іноземними інвестиціями не підлягає ліцензуванню і квотуванню за умови її сертифікації як продукції власного виробництва у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України (ч.2 ст.19 Закону України «Про режим іноземного інвестування»).

Для визначення продукції власного виробництва підприємств, які відповідно до Закону України "Про режим іноземного інвестування" належать до підприємств з іноземними інвестиціями, застосовується Порядок визначення продукції власного виробництва підприємств з іноземними інвестиціями, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 05.09.1996 №1061.

ЗЕМЕЛЬНІ ВІДНОСИНИ

Земельний кодекс України
Закон України «Про оренду землі»
Закон України «Про внесення змін
до деяких законодавчих актів
України щодо умов обігу земель
сільськогосподарського
призначення»

Земля - основне національне багатство, що перебуває під особливою охороною держави.

Земельні відносини - це суспільні відносини щодо володіння, користування і розпорядження землею.

Суб'єктами земельних відносин є громадяни, юридичні особи, органи місцевого самоврядування та органи державної влади.

Землі України за основним цільовим призначенням поділяються на такі **категорії**:

1	Землі сільськогосподарського призначення	Землі, надані для виробництва сільськогосподарської продукції, здійснення сільськогосподарської науково-дослідної та навчальної діяльності, розміщення відповідної виробничої інфраструктури, у тому числі інфраструктури оптових ринків сільськогосподарської продукції, або призначені для цих цілей, землі, надані для діяльності у сфері надання послуг у сільському господарстві, та інше Набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення можуть: а) громадяни України б) юридичні особи України, створені і зареєстровані за законодавством України, учасниками (акціонерами, членами) яких є лише громадяни України та/або держава, та/або територіальні громади; в) територіальні громади; г) держава; д) банками (лише у порядку звернення стягнення на них як на предмет застави); е) юридичними особами, створеними і зареєстрованими за законодавством
---	--	---

		<p>України, учасниками (засновниками) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України за умови схвалення такого рішення на референдумі.</p> <p>Загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності громадянина України не може перевищувати десяти тисяч гектарів.</p> <p>Загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності юридичної особи (крім банків) не може перевищувати загальної площі земельних ділянок сільськогосподарського призначення, які можуть перебувати у власності всіх її учасників (членів, акціонерів), але не більше десяти тисяч гектарів.</p> <p>Землі сільськогосподарського призначення не можуть передаватись у власність:</p> <ol style="list-style-type: none">1) юридичним особам, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України, - на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної і комунальної власності, земельні ділянки сільськогосподарського призначення, виділені в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), які розташовані ближче 50 кілометрів від державного кордону України (крім державного кордону України, який проходить по морю);2) юридичним особам, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни держави, визнаною Україною державою-агресором або державою-окупантом;3) особам, які належать або належали до терористичних організацій;4) юридичним особам, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими
--	--	--

		<p>бенефіціарними власниками яких є іноземні держави;</p> <p>5) юридичним особам, у яких неможливо встановити кінцевого бенефіціарного власника;</p> <p>6) юридичним особам, кінцеві бенефіціарні власники яких зареєстровані в офшорних зонах, віднесених до переліку офшорних зон, затвердженого Кабінетом Міністрів України;</p> <p>7) фізичним та юридичним особам, стосовно яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції» у вигляді заборони на укладання правочинів з набуття у власність земельних ділянок, а також пов'язаними з ними особами;</p> <p>8) юридичним особам, створеними за законодавством України, що перебувають під контролем фізичних та юридичних осіб, зареєстрованих у державах, включених Міжнародною групою з протидії відмиванню брудних грошей (FATF) до списку держав, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.</p> <p>(ст. 130 Земельного кодексу України)</p>
2	Землі житлової та громадської забудови	<p>Земельні ділянки, які використовуються для розміщення житлової забудови, громадських будівель і споруд, інших об'єктів загального користування.</p> <p>Громадянам України за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування можуть передаватися безоплатно у власність або надаватися в оренду земельні ділянки для будівництва та обслуговування жилого будинку, господарських будівель і гаражного будівництва в межах норм, визначених цим Земельним Кодексом України. Понад норму безоплатної передачі громадяни можуть набувати у власність земельні ділянки для</p>

		<p>зазначених потреб за цивільно-правовими угодами.</p> <p>(стаття 40 Земельного кодексу України)</p>
3	Землі природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	<p>Ділянки суші і водного простору з природними комплексами та об'єктами, що мають особливу природоохоронну, екологічну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність, яким відповідно до закону надано статус територій та об'єктів природно-заповідного фонду.</p> <p>До земель природно-заповідного фонду включаються природні території та об'єкти (природні заповідники, національні природні парки, біосферні заповідники, регіональні ландшафтні парки, заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища), а також штучно створені об'єкти (ботанічні сади, дендрологічні парки, зоологічні парки, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва).</p> <p>Землі природно-заповідного фонду можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p> <p>(статі 43-45 Земельного кодексу України)</p>
4	Землі оздоровчого призначення	<p>Землі, що мають природні лікувальні властивості, які використовуються або можуть використовуватися для профілактики захворювань і лікування людей.</p> <p>На землях оздоровчого призначення забороняється діяльність, яка суперечить їх цільовому призначенню або може негативно вплинути на природні лікувальні властивості цих земель.</p> <p>Землі оздоровчого призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p> <p>(статі 47-49 Земельного кодексу України)</p>
5	Землі рекреаційного призначення	<p>Землі, які використовуються для організації відпочинку населення, туризму та проведення спортивних заходів.</p> <p>До земель рекреаційного призначення належать земельні ділянки зелених зон і</p>

		<p>зелених насаджень міст та інших населених пунктів, навчально-туристських та екологічних стежок, маркованих трас, земельні ділянки, зайняті територіями будинків відпочинку, пансіонатів, об'єктів фізичної культури і спорту, туристичних баз, кемпінгів, яхт-клубів, стаціонарних і наметових туристично-оздоровчих таборів, будинків рибалок і мисливців, дитячих туристичних станцій, дитячих та спортивних таборів, інших аналогічних об'єктів, а також земельні ділянки, надані для дачного будівництва і спорудження інших об'єктів стаціонарної рекреації.</p> <p>Землі рекреаційного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p> <p>(статті 51-52 Земельного кодексу України)</p>
6	Землі історико-культурного призначення	<p>Землі, на яких розташовані пам'ятки культурної спадщини, їх комплекси (ансамблі), історико-культурні заповідники, історико-культурні заповідні території, охоронювані археологічні території, музеї просто неба, меморіальні музеї-садиби.</p> <p>Землі історико-культурного призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p> <p>(статті 53-54 Земельного кодексу України)</p>
7	Землі лісогосподарського призначення	<p>Землі, вкриті лісовою рослинністю, а також не вкриті лісовою рослинністю, нелісові землі, які надані та використовуються для потреб лісового господарства.</p> <p>Землі лісогосподарського призначення можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p> <p>Громадянам та юридичним особам за рішенням органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади можуть безоплатно або за плату передаватись у власність замкнені земельні ділянки лісогосподарського призначення загальною площею до 5 гектарів у складі</p>

		<p>угідь селянських, фермерських та інших господарств.</p> <p>Громадяни та юридичні особи у встановленому законом порядку можуть набувати у власність для лісорозведення земельні ділянки, а також можуть мати у власності ліси, створені шляхом лісорозведення на набутих у власність у встановленому законом порядку земельних ділянках, а також самозаліснені ділянки на набутих у встановленому законом порядку земельних ділянок.</p> <p>Фізичні та юридичні особи мають право на віднесення до земель лісгосподарського призначення земельних ділянок (у тому числі самозаліснених), що перебувають у їх власності і належать до усіх категорій земель (крім земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення), а також на ведення на них лісового господарства.</p> <p>(статті 55-57 Земельного кодексу України)</p>
8	Землі водного фонду	<p>До земель водного фонду належать землі, зайняті:</p> <p>а) морями, річками, озерами, водосховищами, іншими водними об'єктами, болотами, а також островами, не зайнятими лісами;</p> <p>б) прибережними захисними смугами вздовж морів, річок та навколо водойм, крім земель, зайнятих лісами;</p> <p>в) гідротехнічними, іншими водогосподарськими спорудами та каналами, а також землі, виділені під смуги відведення для них;</p> <p>г) береговими смугами водних шляхів;</p> <p>г) штучно створеними земельними ділянками в межах акваторій морських портів.</p> <p>Землі водного фонду можуть перебувати у державній, комунальній та приватній власності.</p>

		<p>Громадянам та юридичним особам за рішенням органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування можуть безоплатно передаватись у власність замкнені природні водойми (загальною площею до 3 гектарів). Власники на своїх земельних ділянках можуть у встановленому порядку створювати рибогосподарські, протиерозійні та інші штучні водойми.</p> <p>Громадянам та юридичним особам органами виконавчої влади або органами місцевого самоврядування із земель водного фонду можуть передаватися на умовах оренди земельні ділянки прибережних захисних смуг, смуг відведення і берегових смуг водних шляхів, озера, водосховища, інші водойми, болота та острови для сінокосіння, рибогосподарських потреб (у тому числі рибництва (аквакультури), культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних і туристичних цілей, проведення науково-дослідних робіт, догляду, розміщення та обслуговування об'єктів портової інфраструктури і гідротехнічних споруд тощо, а також штучно створені земельні ділянки для будівництва та експлуатації об'єктів портової інфраструктури та інших об'єктів водного транспорту. Землі водного фонду можуть бути віднесені до земель морського і внутрішнього водного транспорту в порядку, встановленому законом.</p> <p>Вздовж річок, морів і навколо озер, водосховищ та інших водойм з метою охорони поверхневих водних об'єктів від забруднення і засмічення та збереження їх водності встановлюються прибережні захисні смуги.</p> <p>Прибережні захисні смуги є природоохоронною територією з режимом <i>обмеженої господарської діяльності</i>.</p>
--	--	--

		(статті 58-61 Земельного кодексу України)
9	Землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, енергетики, оборони та іншого призначення	<p>Земельні ділянки, надані в установленому порядку підприємствам, установам та організаціям для здійснення відповідної діяльності.</p> <p>До земель промисловості належать землі, надані для розміщення та експлуатації основних, підсобних і допоміжних будівель та споруд промислових, гірничодобувних, транспортних та інших підприємств, їх під'їзних шляхів, інженерних мереж, адміністративно-побутових будівель, інших споруд.</p> <p><u>Землі індустріальних парків</u> належать до земель промисловості.</p> <p><u>Індустріальні парки</u> створюються на земельних ділянках площею не менше 10 гектарів і не більше однієї тисячі гектарів.</p> <p>(статті 65-66¹ Земельного кодексу України)</p>

Земельні ділянки кожної категорії земель, які не надані у власність або користування громадян чи юридичних осіб, можуть перебувати у запасі.

Віднесення земельних ділянок до певної категорії та виду цільового призначення земельних ділянок здійснюється щодо:

- земельних ділянок, якими розпоряджаються Верховна Рада Автономної Республіки Крим, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, - за рішенням відповідного органу;
- земельних ділянок приватної власності - їх власниками.) – ст. 20 Земельного Кодексу України

Зміна цільового призначення земельної ділянки не потребує:

- розроблення документації із землеустрою (крім випадків формування земельної ділянки із земель державної та комунальної власності, не сформованих у земельні ділянки);
- прийняття рішень Верховної Ради Автономної Республіки Крим, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, органу виконавчої влади та органу місцевого самоврядування (крім рішень про встановлення і зміну цільового призначення земельних ділянок, розпорядження якими здійснюють такі органи).

[\(частини 6 і 7 статті 20 Земельного кодексу України\)](#)

Випадки, за якими необхідно погоджувати зміни цільового призначення земельних ділянок з відповідними державними органами, визначені у частині сім статті 20 Земельного Кодексу України.

Право власності на землю - це право володіти, користуватися і розпоряджатися земельними ділянками.

Земля в Україні може перебувати у приватній, комунальній та державній власності. ([ст. 78 Земельного кодексу України](#))

Суб'єктами права власності на землю є:

- громадяни та юридичні особи - на землі приватної власності;
- територіальні громади, які реалізують це право безпосередньо або через органи місцевого самоврядування, - на землі комунальної власності;
- держава, яка реалізує це право через відповідні органи державної влади, - на землі державної власності. ([ст. 80 Земельного кодексу України](#))

Громадяни України набувають права власності на земельні ділянки на підставі:

- придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- безоплатної передачі із земель державної і комунальної власності;
- приватизації земельних ділянок, що були раніше надані їм у користування;
- прийняття спадщини;
- виділення в натурі (на місцевості) належної їм земельної частки (паю).

Іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки несільськогосподарського призначення в межах населених пунктів, а також на земельні ділянки несільськогосподарського призначення за межами населених пунктів, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві приватної власності.

Іноземці та особи без громадянства можуть набувати права власності на земельні ділянки у разі:

- придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- викупу земельних ділянок, на яких розташовані об'єкти нерухомого майна, що належать їм на праві власності;
- прийняття спадщини. ([ст. 81 Земельного кодексу України](#))

Юридичні особи (засновані громадянами України або юридичними особами України) можуть набувати у власність земельні ділянки для здійснення підприємницької діяльності у разі:

- придбання за договором купівлі-продажу, ренти, дарування, міни, іншими цивільно-правовими угодами;
- внесення земельних ділянок її засновниками до статутного капіталу;

- прийняття спадщини;
- виникнення інших підстав, передбачених законом. ([ст. 82 Земельного кодексу України](#))

Юридичні особи, створені та зареєстровані відповідно до законодавства іноземної держави, можуть набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення:

- а) у межах населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна та для спорудження об'єктів, пов'язаних із здійсненням підприємницької діяльності в Україні;
- б) за межами населених пунктів у разі придбання об'єктів нерухомого майна.

Земельні ділянки сільськогосподарського призначення, отримані у спадщину юридичними особами, які відповідно до Земельного Кодексу України не можуть набувати їх у власність, підлягають відчуженню протягом одного року. ([ст. 82 Земельного кодексу України](#))

Органи державної влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень, визначених [статтею 122](#) Земельного Кодексу України, здійснюють продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності або передають їх у користування (оренду, суперфіцій, емфітевзис) громадянам, юридичним особам та іноземним державам на підставах та в порядку, встановлених цим Кодексом.

Продаж земельних ділянок державної чи комунальної власності та набуття прав користування ними (*оренда, суперфіцій, емфітевзис*) здійснюються на *конкурентних засадах (на земельних торгах)* у формі електронного аукціону. ([ст. 127 Земельного кодексу України](#))

Не підлягають продажу, передачі в користування на конкурентних засадах (на земельних торгах) земельні ділянки державної чи комунальної власності у разі:

- розташування на земельних ділянках об'єктів нерухомого майна (будівель, споруд), що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб;
- використання земельних ділянок для потреб, пов'язаних з користуванням надрами, та спеціального водокористування відповідно до отриманих дозволів;
- використання релігійними організаціями, які легалізовані в Україні, земельних ділянок під культовими будівлями;
- будівництва об'єктів, що в повному обсязі здійснюється за кошти державного та місцевих бюджетів;
- надання земельних ділянок підприємствам, установам і громадським організаціям у сфері культури і мистецтв (у тому числі національним творчим спілкам та їх членам) під творчі майстерні;

- надання земельних ділянок в оренду для реконструкції кварталів застарілої забудови, для будівництва соціального та доступного житла, якщо конкурс на його будівництво вже проведено;
- розміщення іноземних дипломатичних представництв та консульських установ, представництв міжнародних організацій згідно з міжнародними договорами України;
- надання земельної ділянки, викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності для забезпечення таких потреб;
- надання земельних ділянок державної або комунальної власності для потреб приватного партнера в рамках державно-приватного партнерства відповідно до закону;
- надання земельної ділянки замість викупленої для суспільних потреб чи примусово відчуженої з мотивів суспільної необхідності та повернення такої земельної ділянки колишньому власнику чи його спадкоємцю (правонаступнику), у разі якщо така потреба відпала;
- будівництва, обслуговування об'єктів інженерної, транспортної, енергетичної інфраструктури, мультимодальних терміналів, об'єктів зв'язку та дорожнього господарства (крім об'єктів дорожнього сервісу);
- будівництва об'єктів забезпечення життєдіяльності населених пунктів (сміттєпереробних об'єктів, очисних споруд, котелень, кладовищ, протиерозійних, протизсувних і протиселевих споруд);
- передачі громадянам земельних ділянок для сінокосіння і випасання худоби, для городництва;
- надання земельних ділянок суб'єктам господарювання, що реалізують відповідно до Закону України "Про особливості провадження інвестиційної діяльності на території Автономної Республіки Крим", зареєстровані в установленому порядку інвестиційні проекти. Надання такої земельної ділянки у власність здійснюється згідно із законодавством після завершення строку реалізації інвестиційного проекту за умови виконання суб'єктом господарювання договору про умови реалізації цього інвестиційного проекту на території Автономної Республіки Крим;
- поновлення договорів оренди землі, укладення договорів оренди землі на новий строк з використанням переважного права орендаря;
- передачі в оренду, концесію майнових комплексів або нерухомого майна, розташованого на земельних ділянках державної, комунальної власності;
- надання в оренду земельних ділянок індустриальних парків керуючим компаніям цих індустриальних парків;
- надання земельних ділянок зони відчуження та зони безумовного (обов'язкового) відселення території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи;

- надання в оренду земельних ділянок під польовими дорогами, розташованих у масиві земель сільськогосподарського призначення (крім доріг, що обмежують масив), відповідно до [статті 37¹ Земельного кодексу України](#);

- надання в оренду земельних ділянок під поєзакисними лісовими смугами, що обслуговують масив земель сільськогосподарського призначення;

- надання земельної ділянки державної або комунальної власності в користування (оренду) інвестору із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями. ([ч.2 ст. 134 Земельного кодексу України](#));

Право постійного користування земельною ділянкою - це право володіння і користування земельною ділянкою, яка перебуває у державній або комунальній власності, без встановлення строку.

Права постійного користування земельною ділянкою із земель державної та комунальної власності набувають:

- органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації, що належать до державної та комунальної власності;

- громадські організації осіб з інвалідністю України, їх підприємства (об'єднання), установи та організації;

- релігійні організації України, статути (положення) яких зареєстровано у встановленому законом порядку, виключно для будівництва і обслуговування культових та інших будівель, необхідних для забезпечення їх діяльності;

- публічне акціонерне товариство залізничного транспорту загального користування, утворене відповідно до Закону України "Про особливості утворення публічного акціонерного товариства залізничного транспорту загального користування";

- заклади освіти незалежно від форми власності;

- співвласники багатоквартирного будинку для обслуговування такого будинку та забезпечення задоволення житлових, соціальних і побутових потреб власників (співвласників) та наймачів (орендарів) квартир та нежитлових приміщень, розташованих у багатоквартирному будинку;

- оператор газотранспортної системи, оператор газосховища та оператор системи передачі;

- господарські товариства в оборонно-промисловому комплексі, визначені частиною першою статті 1 Закону України «Про особливості реформування підприємств оборонно-промислового комплексу державної форми власності». ([ст.92 Земельного кодексу України](#))

Право оренди земельної ділянки - це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Земельні ділянки можуть передаватися в оренду громадянам та юридичним особам, *іноземцям і особам без громадянства, міжнародним об'єднанням і організаціям, а також іноземним державам.*

Строк оренди земельної ділянки не може перевищувати 50 років.

Строк оренди земельних ділянок сільськогосподарського призначення для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства, особистого селянського господарства не може бути меншим як 7 років, для земельних ділянок сільськогосподарського призначення для закладання та/або вирощування багаторічних насаджень (плодових, ягідних, горіхоплідних, винограду) не може бути меншим як 25 років. (ст. 93 ЗКУ)

Особливості земельної реформи 2020 року

У березні 2020 року Президент України підписав Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення», яким було знято мораторій на продаж земель сільськогосподарського призначення

Норма закону про запровадження ринку землі вступила в дію 1 липня 2021 року.

Основні положення прийнятих змін:

- до 1 січня 2024 року купувати землю зможуть тільки фізичні особи-громадяни України;
- допуск іноземців до купівлі землі на території України буде можливим лише після прийняття відповідного рішення на загальнонаціональному референдумі;
- землі сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності продаватися не будуть;
- продаж землі в одні руки в перші два роки після запуску земельної реформи обмежена площею 100 га;
- з 1 січня 2024 року купувати землю дозволять українським юридичним особам в концентрації не більше 10 тис. га;
- розрахунок за покупку ділянок відбуватиметься тільки в безготівковій формі;
- банки можуть бути власниками земельних ділянок у межах стягнення застави; такі ділянки повинні бути відчужені на торгах протягом двох років;
- юридичним особам, учасниками яких є громадяни держави-агресора, фізичним особам, щодо яких застосовані санкції, забороняється купувати землю навіть за умови проведення референдуму;

- іноземним громадянам забороняється купівля земельних ділянок у 50-км зоні від державного кордону України, незалежно від рішення референдуму;
- ціна продажу ділянок сільськогосподарського призначення не може бути нижчою від їхньої нормативної грошової оцінки; така норма діятиме до 1 січня 2030 року;
- загальна площа земельних ділянок сільськогосподарського призначення у власності громадянина України не може перевищувати 100 гектарів. Зазначене обмеження не поширюється на земельні ділянки, набуті у власність громадянином до набрання чинності закону;
- забороняється купівля-продаж або відчуження в інший спосіб на користь юридичних осіб земельних ділянок, які перебувають у приватній власності і віднесені до земель для ведення товарного сільськогосподарського виробництва, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, а також земельних часток (паїв), крім переходу до банків права власності на земельні ділянки як предмет застави, передачі земельних ділянок у спадщину, обміну (міни) відповідно до частини другої статті 37-1 цього Кодексу земельної ділянки на іншу земельну ділянку з однаковою нормативною грошовою оцінкою або різниця між нормативними грошовими оцінками яких становить не більше 10 відсотків та відчуження земельних ділянок для суспільних потреб. Угоди (у тому числі довіреності), укладені під час дії заборони на купівлю-продаж або іншим способом відчуження земельних ділянок та земельних часток (паїв), встановленої цим підпунктом, у частині їх купівлі-продажу та відчуження в інший спосіб на користь юридичних осіб, а так само в частині передачі прав на відчуження цих земельних ділянок та земельних часток (паїв) на користь юридичних осіб на майбутнє (у тому числі укладення попередніх договорів), є недійсними з моменту їх укладення (посвідчення)";
- до 1 січня 2030 року ціна продажу земельних ділянок сільськогосподарського призначення, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), не може бути меншою за їх нормативну грошову оцінку.

ТРУДОВІ ВІДНОСИНИ

*Кодекс законів про працю України,
Закон України «Про оплату праці»,
Закон України «Про відпустки»,
Закон України «Про охорону праці»*

Законодавство України допускає працевлаштування громадян з 16 років. За згодою одного із батьків або особи, яка його замінює, можуть, прийматись на роботу особи, віком від 16 років.

Досягнення працівником пенсійного віку не є підставою для припинення трудового договору.

Як правило, встановлюється п'ятиденний робочий тиждень з двома вихідними днями. На тих підприємствах, в установах, організаціях, де за характером виробництва та умовами праці запровадження п'ятиденного робочого тижня є недоцільним, встановлюється шестиденний робочий тиждень з одним вихідним днем. При шестиденному робочому тижні тривалість щоденної роботи не може перевищувати 7 годин при тижневій нормі 40 годин, 6 годин – при тижневій нормі 36 годин і 4 години – при тижневій нормі 24 години. (ст. 52 Кодексу законів про працю в Україні).

Прийняття на роботу оформлюється наказом керівника підприємства. При прийнятті на роботу може оформлюватися письмовий трудовий договір. (ст 24)

Щорічна основна відпустка надається працівникам тривалістю не менш як 24 календарних дні за відпрацьований робочий рік, який відлічується з дня укладення трудового договору. Право на щорічну відпустку виникає у працівника, як правило, після шести місяців роботи в організації. (ст. 6 ЗУ Про відпустки)

Законодавством України (як правило, Законом про Державний бюджет України на відповідний рік) встановлюється мінімальна заробітна плата – розмір заробітної плати за просту, некваліфіковану працю, нижче якого не може провадитися оплата за виконану працівником місячну, а також погодинну норму праці (обсяг робіт). До мінімальної заробітної плати не включаються доплати, надбавки, заохочувальні та компенсаційні виплати.

На 2022 рік в Україні було встановлено такі розміри мінімальної заробітної плати:

- у місячному розмірі: з 1 січня – **6500 гривень**, з 1 жовтня – **6700 гривень**;
- у погодинному розмірі: з 1 січня – 39,26 гривні, з 1 жовтня – 40,46 гривень.

На 2023 рік в Україні встановлено такі розміри мінімальної заробітної плати:

- у місячному розмірі: з 1 січня – **6700 гривень**;
- у погодинному розмірі: з 1 січня – 40,46 гривень.

Трудові відносини іноземних громадян

Трудові відносини іноземних громадян, які працюють на підприємствах, в установах, організаціях України, регулюються відповідно до Закону України «Про міжнародне приватне право».

До трудових відносин застосовується право держави, у якій виконується робота, якщо інше не передбачено законом або міжнародним договором України. (ст. 52 ЗУ «Про міжнародне державне право»)

Трудові відносини іноземців та осіб без громадянства, які працюють в Україні, не регулюються правом України в разі, якщо:

- іноземці та особи без громадянства працюють у складі дипломатичних представництв іноземних держав або представництв міжнародних організацій в Україні, якщо інше не передбачено міжнародним договором України;
- іноземці та особи без громадянства за межами України уклали з іноземними роботодавцями - фізичними чи юридичними особами трудові договори про виконання роботи в Україні, якщо інше не передбачено договорами чи міжнародним договором України. (ст. 54 ЗУ «Про міжнародне державне право»)

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

Закон України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування»

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі - єдиний внесок) - консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється до системи загальнообов'язкового державного соціального страхування в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за діючими видами загальнообов'язкового державного соціального страхування. (ст. 1)

Платниками єдиного внеску є:

1) роботодавці:

- підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду

діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ і організацій, інших юридичних осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами;

- фізичні особи - підприємці, зокрема ті, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством про працю, чи за цивільно-правовим договором (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності відповідно до відомостей з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань);

- фізичні особи, які забезпечують себе роботою самостійно, та фізичні особи, які використовують працю інших осіб на умовах трудового договору (контракту);

- філії, представництва, інші відокремлені підрозділи підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні), утворені відповідно до законодавства України, які мають окремий баланс і самостійно здійснюють розрахунки із застрахованими особами;

- дипломатичні представництва і консульські установи іноземних держав, філії, представництва та інші відокремлені підрозділи іноземних підприємств, установ та організацій (у тому числі міжнародні), розташовані на території України;

- підприємства, установи, організації, фізичні особи, які використовують найману працю, військові частини та органи, які виплачують грошове забезпечення, допомогу по тимчасовій непрацездатності, допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами, допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства для таких осіб:

- ✓ військовослужбовців (крім військовослужбовців строкової військової служби), поліцейських, осіб рядового і начальницького складу, у тому числі тих, які проходять військову службу під час особливого періоду, визначеного законами України "Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію" та "Про військовий обов'язок і військову службу";

- ✓ патронатних вихователів, батьків-вихователів дитячих будинків сімейного типу, прийомних батьків, якщо вони отримують грошове забезпечення відповідно до законодавства;
- ✓ осіб, які отримують допомогу по тимчасовій непрацездатності, перебувають у відпустці у зв'язку з вагітністю та пологами і отримують допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами;
- ✓ осіб, які проходять строкову військову службу у Збройних Силах України, інших утворених відповідно до закону військових формуваннях, Службі безпеки України та службу в органах і підрозділах цивільного захисту;
- ✓ осіб, які доглядають за дитиною до досягнення нею трирічного віку та відповідно до закону отримують допомогу по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку та/або при народженні дитини, усиновленні дитини;
- ✓ одного з непрацюючих працездатних батьків, усиновителів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів, які фактично здійснюють догляд за дитиною з інвалідністю, тяжко хворою дитиною, якій не встановлено інвалідність, а також непрацюючих працездатних осіб, які здійснюють догляд за особою з інвалідністю I групи або за особою похилого віку, яка за висновком медичного закладу потребує постійного стороннього догляду або досягла 80-річного віку, якщо такі непрацюючі працездатні особи отримують допомогу, надбавку або компенсацію відповідно до законодавства;
- ✓ інвестор (оператор) за угодою про розподіл продукції (у тому числі постійне представництво інвестора-нерезидента), що використовує працю фізичних осіб, найнятих на роботу в Україні на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами (крім цивільно-правового договору, укладеного з фізичною особою - підприємцем в Україні, якщо виконувані роботи (надавані послуги) відповідають видам діяльності, зазначеним у витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань);
 - 2) фізичні особи - підприємці, в тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування;
 - 3) особи, які провадять незалежну професійну діяльність, а саме наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику, в тому числі адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігійну (місіонерську) діяльність, іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності;
 - 4) члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах;

5) особи, які беруть добровільну участь у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування;

6) центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері зовнішніх зносин, уповноважений орган центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики з питань національної безпеки у воєнній сфері, сфері оборони і військового будівництва у мирний час та особливий період, - за непрацюючого іншого з подружжя працівника дипломатичної служби, який перебуває за кордоном за місцем довготермінового відрядження такого працівника. [\(ст. 4\)](#)

Розмір єдиного внеску встановлений ст. 8 Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування».

ОПОДАТКУВАННЯ

Податковий кодекс України

Система оподаткування в Україні включає 7 загальнодержавних податків та 4 місцевих податків і зборів.

Загальнодержавні податки	Місцеві податки
податок на прибуток підприємств	податок на майно
податок на доходи фізичних осіб	єдиний податок
податок на додану вартість	Місцеві збори
акцизний податок	збір за місця для паркування транспортних засобів
екологічний податок	туристичний збір
рентна плата	
мити	

Платниками податків визнаються фізичні особи (резиденти і нерезиденти України), юридичні особи (резиденти і нерезиденти України) та їх відокремлені підрозділи, які мають, одержують (передають) об'єкти оподаткування або провадять діяльність (операції), що є об'єктом оподаткування згідно з Податковим кодексом України або податковими законами, і на яких покладено обов'язок із сплати податків та зборів.

Кожний з платників податків може бути платником податку за одним або кількома податками та зборами.

Умовно всі податки, які сплачує бізнес, можна розділити на 4 групи:

- Прямі податки
- Непрямі податки

- Податки, пов'язані з оплатою праці
- Інші податки

Розмір прямих податків залежить від фінансових результатів діяльності (прибутку або доходу). До них належать податок на прибуток підприємств, податок на доходи фізичних осіб – підприємців та єдиний податок.

Непрямі податки не пов'язані з прибутковістю бізнесу. Їх розмір залежить від обсягів виробництва та реалізації товарів або послуг. До них належать податок на додану вартість (ПДВ) та акцизний податок.

Коли йде мова про вибір системи оподаткування, то на увазі перш за все маються прямі податки, а також непрямі податки. Податки, пов'язані з оплатою праці найманих працівників, та більшість інших податків не залежить від обраної системи оподаткування, а визначається наявністю чи відсутністю у компанії відповідних об'єктів оподаткування.

При плануванні відкриття бізнесу в Україні є такий вибір:

- Загальна система оподаткування (з ПДВ або без залежно від обсягів реалізації)
- Спрощена система оподаткування - (з ПДВ або без залежно від обраної ставки податку та групи)

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності - особливий механізм справляння податків і зборів, що встановлює заміну сплати окремих податків і зборів, встановлених пунктом 297.1 статті 297 Податкового кодексу України, на сплату єдиного податку з одночасним веденням спрощеного обліку та звітності.

Юридична особа чи фізична особа - підприємець може самостійно обрати спрощену систему оподаткування, якщо така особа відповідає вимогам, встановленим Податковим кодексом України.

Суб'єкти господарювання, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на такі **групи платників єдиного податку**:

- 1) перша група - фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;
- 2) друга група - фізичні особи - підприємці, які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у

сфері ресторанного господарства, за умови, що протягом календарного року відповідають сукупності таких критеріїв:

не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, одночасно не перевищує 10 осіб;

обсяг доходу не перевищує 834 розміри мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;

Дія цього підпункту не поширюється на фізичних осіб - підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна (група 70.31 КВЕД ДК 009:2005), послуги з надання доступу до мережі Інтернет, а також здійснюють діяльність з виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння. Такі фізичні особи - підприємці належать виключно до третьої групи платників єдиного податку, якщо відповідають вимогам, встановленим для такої групи;

3) третья група - фізичні особи - підприємці, які не використовують працю найманих осіб або кількість осіб, які перебувають з ними у трудових відносинах, не обмежена та юридичні особи - суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми, у яких протягом календарного року обсяг доходу не перевищує 1167 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня податкового (звітного) року;

4) четверта група - сільськогосподарські товаровиробники:
- юридичні особи незалежно від організаційно-правової форми, у яких частка сільськогосподарського товаровиробництва за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків;

- фізичні особи - підприємці, які провадять діяльність виключно в межах фермерського господарства, зареєстрованого відповідно до Закону України "Про фермерське господарство", за умови виконання сукупності таких вимог:

- ✓ здійснюють виключно вирощування, відгодовування сільськогосподарської продукції, збирання, вилов, переробку такої власновирощеної або відгодованої продукції та її продаж;
- ✓ провадять господарську діяльність (крім постачання) за місцем податкової адреси;
- ✓ не використовують працю найманих осіб;
- ✓ членами фермерського господарства такої фізичної особи є лише члени її сім'ї у визначенні частини другої статті 3 Сімейного кодексу України;
- ✓ площа сільськогосподарських угідь та/або земель водного фонду у власності та/або користуванні членів фермерського господарства становить не менше 0,5 гектарів, але не більше 20 гектарів сукупно.

Не можуть бути платниками єдиного податку першої - третьої груп суб'єкти господарювання (юридичні особи та фізичні особи - підприємці), які здійснюють:

- 1) діяльність з організації, проведення азартних ігор, лотерей (крім розповсюдження лотерей), парі (букмекерське парі, парі тоталізатора);
- 2) обмін іноземної валюти;
- 3) виробництво, експорт, імпорт, продаж підакцизних товарів (крім роздрібного продажу паливно-мастильних матеріалів в ємностях до 20 літрів та діяльності фізичних осіб, пов'язаної з роздрібним продажем пива, сидру, пері (без додання спирту) та столових вин);
- 4) видобуток, виробництво, реалізацію дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, у тому числі органогенного утворення (крім виробництва, постачання, продажу (реалізації) ювелірних та побутових виробів з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння);
- 5) видобуток, реалізацію корисних копалин, крім реалізації корисних копалин місцевого значення;
- 6) діяльність у сфері фінансового посередництва, крім діяльності у сфері страхування, яка здійснюється страховими агентами, визначеними Законом України "Про страхування", сюрвейєрами, аварійними комісарами та аджастерами, визначеними розділом III Податкового кодексу України;
- 7) діяльність з управління підприємствами;
- 8) діяльність з надання послуг пошти (крім кур'єрської діяльності), діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського,

міжнародного), діяльність з надання послуг фіксованого телефонного зв'язку з використанням безпроводового доступу до телекомунікаційної мережі з правом технічного обслуговування і надання в користування каналів електрозв'язку (місцевого, міжміського, міжнародного), діяльність з надання послуг рухомого (мобільного) телефонного зв'язку з правом технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку, діяльність з надання послуг з технічного обслуговування та експлуатації телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- і радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж;

9) діяльність з продажу предметів мистецтва та антикваріату, діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату;

10) діяльність з організації, проведення гастрольних заходів.

Деякі стимулюючі положення Податкового кодексу України	Примітки
<p><u>Звільняються від оподаткування (ПДВ) операції, перелік яких передбачений ст.197, серед них:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ постачання продуктів дитячого харчування та товарів дитячого асортименту для немовлят за переліком, затвердженим Кабінетом Міністрів України; ➤ операції із ввезення на митну територію України: <ul style="list-style-type: none"> - устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, енергозберігаючого обладнання і матеріалів, засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів, обладнання та матеріалів для виробництва альтернативних видів палива або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії; - матеріалів, устаткування, комплектуючих, що використовуються для виробництва: <ul style="list-style-type: none"> - устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії; - матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, які будуть використовуватися у виробництві альтернативних видів палива або виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії; - енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів; - засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів - інші операції відповідно до ст.197. 	<p>ст.197</p>
<p>Ставки податку встановлюються від бази оподаткування в таких розмірах:</p> <p>а) 20 відсотків;</p> <p>б) 0 відсотків;</p> <p>в) 7 відсотків по операціях з:</p>	<p>п. 193.1 ст. 193</p>

<ul style="list-style-type: none"> - постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, дозволених для виробництва і застосування в Україні та внесених до Державного реєстру лікарських засобів, а також медичних виробів, які внесені до Державного реєстру медичної техніки та виробів медичного призначення або відповідають вимогам відповідних технічних регламентів, що підтверджується документом про відповідність, та дозволені для надання на ринку та/або введення в експлуатацію і застосування в Україні; - постачання на митній території України та ввезення на митну територію України лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання, дозволених для застосування у межах клінічних випробувань, дозвіл на проведення яких надано центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я; - постачання послуг із показу (проведення) театральних, оперних, балетних, музичних, концертних, хореографічних, лялькових, циркових, звукових, світлових та інших вистав, постановок, виступів професійних мистецьких колективів, артистичних груп, акторів та артистів (виконавців), кінематографічних прем'єр, культурно-мистецьких заходів; - постачання послуг із показу оригіналів музичних творів, демонстрації виставкових проектів, проведення екскурсій для груп та окремих відвідувачів у музеях, зоопарках та заповідниках, відвідування їх територій та об'єктів відвідувачами; - постачання послуг із розповсюдження, демонстрування, публічного сповіщення і публічного показу фільмів, адаптованих відповідно до законодавства в україномовні версії для осіб з порушеннями зору та осіб з порушеннями слуху; - постачання послуг із тимчасового розміщування (проживання), що надаються готелями і подібними засобами тимчасового розміщування (клас 55.10 група 55 КВЕД ДК 009:2010); - реалізації квитків на спортивні заходи всеукраїнського та міжнародного рівнів; <p>г) 14 відсотків по операціях з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 1001, 1003, 1005, 1201, 1205, 1206 00.</p>	
<p>Під час ввезення товарів на митну територію України суми податку підлягають сплаті до державного бюджету платниками податку до/або на день подання митної декларації безпосередньо на єдиний казначейський рахунок, <u>крім операцій, за якими надається звільнення (умовне звільнення) від оподаткування, що передбачені ст.206 Податкового кодексу України</u></p>	<p>ст.206</p>

Операції з підакцизними товарами, які не підлягають оподаткуванню (акцизний податок), та товарами, що звільнені від оподаткування, передбачені ст.213 Податкового кодексу України.	ст.213
Пільги із сплати податку на майно передбачені п.266.4 ст.266 Податкового кодексу України.	п.266.4 ст.266
Верховна Рада Автономної Республіки Крим та органи місцевого самоврядування встановлюють ставки плати за землю та пільги щодо земельного податку, що сплачується на відповідній території. Нові зміни до рішень щодо наданих пільг зі сплати земельного податку надаються відповідному контролюючому органу за місцезнаходженням земельної ділянки до 1 числа першого місяця кварталу, що настає за звітним кварталом, у якому відбулися зазначені зміни.	п.284.1 ст.284
Тимчасово, до 1 січня 2035 року, застосовуються особливості оподаткування прибутку підприємства - інвестора із значними інвестиціями (крім тих, що реалізують інвестиційні проекти у сферах добування з метою подальшої переробки та/або збагачення корисних копалин), яке є стороною спеціального інвестиційного договору, укладеного відповідно до Закону України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні", за умови, що такий прибуток отриманий внаслідок виконання такого спеціального інвестиційного договору.	пункт 55 підрозділу 4 розділу XX ПКУ
Тимчасово, до 1 січня 2035 року, установити, що в частині плати за землю за земельні ділянки, нормативну грошову оцінку яких проведено, що використовуються в рамках реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями (крім інвестиційних проектів у сферах добування з метою подальшої переробки та/або збагачення корисних копалин) відповідно до Закону України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні", органи місцевого самоврядування можуть: <ul style="list-style-type: none"> - встановлювати ставки земельного податку та орендну плату за землі державної та комунальної власності в розмірі, меншому ніж розмір земельного податку, встановлений рішенням відповідного органу місцевого самоврядування для певної категорії земель, що сплачується на відповідній території; - звільняти від сплати земельного податку. 	пункт 11 підрозділу 6 розділу XX ПКУ
Тимчасово, до 1 січня 2035 року, звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, визначених у підпункті 15 пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України, що ввозяться платником податку - інвестором із значними інвестиціями виключно для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору.	пункт 76 підрозділу 2 розділу XX ПКУ
Звільняється від оподаткування прибуток учасника індустріального парку, включеного до Реєстру індустріальних парків, від здійснення господарської діяльності у сферах переробної промисловості (розділ	п. 142.4 ст. 142

<p>10, клас 11.07 розділу 11, розділи 13-17, 20-33 КВЕД 009:2010, крім класу 24.10 розділу 24 КВЕД 009:2010 та крім виробництва підакцизних товарів, за виключенням виробництва автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів); у сфері збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів (розділ 38 КВЕД 009:2010), крім захоронення відходів, або науково-дослідної діяльності (розділ 72 КВЕД 009:2010) виключно на території (в межах) індустріального парку, протягом 10 послідовних років, починаючи з першого числа першого місяця календарного кварталу, що визначений платником податку - учасником індустріального парку у поданій ним до контролюючого органу за місцем реєстрації такого платника податку складеній у довільній формі заяві про використання права на застосування передбаченого цим пунктом звільнення, але не раніше дня подання такої заяви.</p>	
<p>Звільняються від оподаткування податком на додану вартість операції з ввезення на митну територію України у митному режимі імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, визначені частиною шостою статті 287 Митного кодексу України, що ввозяться учасниками індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків, виключно для власного використання з метою здійснення ними діяльності у сферах переробної промисловості (розділ 10, клас 11.07 розділу 11, розділи 13-17, 20-33 КВЕД 009:2010, крім класу 24.10 розділу 24 КВЕД 009:2010 та крім виробництва підакцизних товарів, за виключенням виробництва автомобілів легкових, кузовів до них, причепів та напівпричепів, мотоциклів, транспортних засобів, призначених для перевезення 10 осіб і більше, транспортних засобів для перевезення вантажів); у сфері збирання, оброблення й видалення відходів; відновлення матеріалів (розділ 38 КВЕД 009:2010), крім захоронення відходів, або науково-дослідної діяльності (розділ 72 КВЕД 009:2010) на території (в межах) індустріального парку (без права надання в оренду, лізинг чи передачу в користування третім особам на будь-яких інших умовах), за умови що з дати виготовлення устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього до дати ввезення їх на митну територію України минуло не більше трьох років і вони не були у використанні.</p>	<p>п. 197.28¹ ст.197</p>
<p>Сільські, селищні, міські ради мають право встановлювати пільги з податку, що сплачується на відповідній території, з об'єктів нежитлової нерухомості, що розташовані на території індустріального парку та перебувають у власності учасників індустріального парку, включеного до Реєстру індустріальних парків.</p>	<p>Підпункт 266.4.2 пункту 266.4 статті 266</p>
<p>У частині плати за землю за земельні ділянки, що входять до складу території індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків, нормативну грошову оцінку яких проведено, що використовуються ініціаторами створення індустріального парку, керуючою компанією індустріального парку та учасниками індустріальних парків, органи місцевого самоврядування можуть:</p>	<p>п. 284.6 ст.284</p>

1) встановлювати ставки земельного податку та орендну плату в розмірі, меншому за розмір земельного податку, встановлений рішенням відповідного органу місцевого самоврядування для певної категорії земель, що сплачується на відповідній території;	
2) звільняти від сплати земельного податку.	

МИТНІ ВІДНОСИНИ

Митний кодекс України

Відповідно до Митного кодексу України при митному оформленні товарів сплачуються такі митні платежі:

- мито;
- акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції);
- податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції).

Мито - це загальнодержавний податок, встановлений Податковим кодексом України та Митним кодексом України, який нараховується та сплачується відповідно до Митного кодексу України, законів України та міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

В Україні застосовуються такі види мита:

- ввізне мито;
- вивізне мито;
- сезонне мито;
- особливі види мита: спеціальне, антидемпінгове, компенсаційне, додатковий імпорتنний збір.

Митне оформлення товарів, що ввозяться в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, здійснюється в першочерговому порядку.

<i>Деякі стимулюючі положення Митного кодексу України</i>	Примітки
До товарів, що походять з України або з держав - членів Світової організації торгівлі, або з держав, з якими Україна уклала двосторонні або регіональні угоди щодо режиму найбільшого сприяння, застосовуються пільгові ставки ввізного мита, встановлені Митним тарифом України, якщо інше не встановлено законом.	аб.2 ч.5 ст.280
Операції, пов'язані з ввезенням товарів, інших матеріальних цінностей на митну територію України або вивезенні за її межі, що звільняються від оподаткування митом (податкові пільги)	ст.282
При ввезенні (пересиланні) на митну територію України товари, визначені відповідно до Закону України «Про гуманітарну	ч.1 ст.287

<p>допомогу» Комісією з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України як гуманітарна допомога, звільняються від оподаткування ввізним митом.</p> <p>Гуманітарна допомога, що надається Україною, при її вивезенні за межі митної території України звільняється від сплати вивізного мита.</p>	
<p>Товари (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), що ввозяться на митну територію України на строк не менше трьох років іноземними інвесторами відповідно до Закону України «Про режим іноземного інвестування» з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, звільняються від сплати ввізного мита. При відчуженні таких товарів раніше трьох років з часу зарахування їх на баланс ввізне мито сплачується на загальних підставах.</p>	ч. 2 ст.287
<p>При ввезенні на митну територію України від оподаткування митом звільняються нове устаткування (обладнання) та комплектуючі вироби до нього, що ввозяться учасниками індустріальних парків, включених до Реєстру індустріальних парків, які класифікуються за такими кодами згідно з <u>УКТ ЗЕД</u></p>	ч. 6 ст 287

**МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ
НАКАЗ**

від 18.03.2009 № 222

Про оприлюднення Переліку товарів іноземного походження, реекспорт яких з митної території України потребує надання митним органам дозволу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, і Переліку товарів українського походження, на які законодавством установлені ставки вивізного (експортного) мита та реекспорт яких з митних територій іноземних країн потребує дозволу Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

{Із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі № 1037 від 19.06.2019}

<https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0222665-09#Text>

**КАБІНЕТ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
ПОСТАНОВА**

від 27 грудня 2022 р. № 1466

Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2023 рік

Кабінет Міністрів України **постановляє** :

1. Затвердити на 2023 рік:

1) обсяги квот товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню, згідно з додатком 1;

2) перелік контрольованих речовин (озоноруйнівних речовин та фторованих парникових газів), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, згідно з додатком 2;

3) перелік товарів та обладнання, що можуть містити контрольовані речовини (озоноруйнівні речовини та фторовані парникові гази), експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню (крім товарів та обладнання, що перевозяться у контейнерах з особистими речами), згідно з додатком 3;

{Підпункт 4 пункту 1 виключено на підставі Постанови КМ № 860 від 15.08.2023}

5) перелік товарів, експорт яких підлягає ліцензуванню, згідно із додатком 5.

2. Установити, що:

1) не використані у 2022 році суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності ліцензії на експорт (імпорт) товарів, визначених у постанові Кабінету Міністрів України від 29 грудня 2021 р. № 1424 “Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2022 рік” (Офіційний вісник України, 2022 р., № 4, ст. 217), дійсні до 1 березня 2023 р., якщо інше не передбачено відповідними міжнародними договорами України;

2) відповідно до статті 16 Закону України “Про зовнішньоекономічну діяльність” для митного оформлення товарів, які навантажуються навалом та експорт (імпорт) яких ліцензується, гранична різниця фактичного значення їх вартості, кількості або ваги не може перевищувати 5 відсотків значення, зафіксованого у відповідній ліцензії.

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1466-2022-%D0%BF#Text>

МІНІСТЕРСТВО ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ НАКАЗ

від 12.01.2023 № 207

Про затвердження Тимчасового порядку ліцензування експорту деяких товарів, зазначених у додатку 5 до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2022 р. № 1466

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0080-23#Text>

ІНОЗЕМНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про режим іноземного інвестування», Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.1997 №112, Податковий кодекс України Митний кодекс України

Інвестиції – це всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (доход) та/або досягається соціальний та екологічний ефект.

Такими цінностями можуть бути:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери (крім векселів);
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права інтелектуальної власності;
- сукупність технічних, технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навиків та виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих ("ноу-хау");
- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;
- інші цінності.

Інвестиції, що спрямовуються на створення (придбання), реконструкцію, технічне переоснащення основних засобів, очікуваний строк корисної експлуатації яких перевищує один рік, здійснюються у формі **капітальних вкладень**.

Інвестиційна діяльність забезпечується шляхом реалізації **інвестиційних проектів** і проведення операцій з корпоративними правами та іншими видами майнових та інтелектуальних цінностей.

Інвестиційний проект - це комплекс заходів (організаційно-правових, управлінських, аналітичних, фінансових та інженерно-технічних), визначених на основі національної системи цінностей і завдань інноваційного розвитку національної економіки та спрямованих на розвиток окремих галузей, секторів економіки, виробництв, регіонів, виконання яких здійснюється

суб'єктами інвестиційної діяльності з використанням цінностей відповідно до положень закону.

Інвестиційний проект оформлюється у вигляді планово-розрахункових документів, необхідних та достатніх для обґрунтування інвестування, організації та управління роботами з реалізації проекту в межах визначених вартості та терміну його реалізації.

Суб'єктами (інвесторами і учасниками) інвестиційної діяльності можуть бути громадяни і юридичні особи України та іноземних держав, а також держави.

Недержавні пенсійні фонди, інститути спільного інвестування, страховики та фінансові установи - юридичні особи публічного права здійснюють інвестиційну діяльність відповідно до законодавства, що визначає особливості їх діяльності.

Інвестори - суб'єкти інвестиційної діяльності, які приймають рішення про вкладення власних, позичкових і залучених майнових та інтелектуальних цінностей в об'єкти інвестування.

Інвестори можуть виступати в ролі вкладників, кредиторів, покупців, а також виконувати функції будь-якого учасника інвестиційної діяльності.

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді:

- іноземної валюти, що визнається конвертованою Національним банком України;
- валюти України - відповідно до законодавства України;
- будь-якого рухомого і нерухомого майна та пов'язаних з ним майнових прав;
 - акцій, облігацій, інших цінних паперів, а також корпоративних прав (прав власності на частку (пай) у статутному капіталі юридичної особи, створеної відповідно до законодавства України або законодавства інших країн), виражених у конвертованій валюті;
 - грошових вимог та права на вимоги виконання договірних зобов'язань;
 - прав інтелектуальної власності, вартість яких в іноземній валюті підтверджена згідно з законами (процедурами) країни інвестора або міжнародними торговельними звичаями, а також підтверджена експертною оцінкою в Україні, включаючи легалізовані на території України авторські права, права на винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів і послуг, ноу-хау тощо;
 - прав на здійснення господарської діяльності, включаючи права на користування надрами та використання природних ресурсів, наданих відповідно до законодавства або договорів, вартість яких у конвертованій валюті підтверджена згідно з законами (процедурами) країни інвестора або міжнародними торговельними звичаями;
 - інших цінностей відповідно до законодавства України.

Іноземні інвестиції можуть здійснюватися у таких формах:

- часткової участі у підприємствах, що створюються спільно з українськими юридичними і фізичними особами, або придбання частки діючих підприємств;
- створення підприємств, що повністю належать іноземним інвесторам, філій та інших відокремлених підрозділів іноземних юридичних осіб або придбання у власність діючих підприємств повністю;
- придбання не забороненого законами України нерухомого чи рухомого майна, включаючи будинки, квартири, приміщення, обладнання, транспортні засоби та інші об'єкти власності, шляхом прямого одержання майна та майнових комплексів або у вигляді акцій, облігацій та інших цінних паперів;
- придбання самостійно чи за участю українських юридичних або фізичних осіб прав на користування землею та використання природних ресурсів на території України;
- придбання інших майнових прав;
- господарської (підприємницької) діяльності на основі угод про розподіл продукції;
- в інших формах, які не заборонені законами України, в тому числі без створення юридичної особи на підставі договорів із суб'єктами господарської діяльності України.

На території України підприємства з іноземними інвестиціями створюються і діють у формах, передбачених законодавством України.

Законом України від 31.05.2016 №1390-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скасування обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій» **скасована** низка статей законодавчих актів (Господарського кодексу України, Закону України «Про режим іноземного інвестування») **щодо обов'язковості державної реєстрації іноземних інвестицій.**

Відповідно до Положення про порядок державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 30.01.1997 №112, **державній реєстрації підлягають договори (контракти) про виробничу кооперацію, спільне виробництво та інші види спільної інвестиційної діяльності,** не пов'язаної із створенням юридичної особи, укладені відповідно до законодавства суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України за участю іноземного інвестора.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16.05.2014 №523-р «Деякі питання надання адміністративних послуг через центри надання адміністративних послуг» послугу з державної реєстрації договорів (контрактів) про спільну інвестиційну діяльність за участю іноземного інвестора було включено до переліку адміністративних послуг органів

виконавчої влади, що надаються у порядку делегованих повноважень, які є обов'язковими для надання через центри надання адміністративних послуг (ідентифікатор: 01136; 01137; 01139).

Додаткову інформацію щодо надання адміністративної послуги можна отримати у Департаменті економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації
тел.: +38 048 718 94 66; e-mail: eko@od.gov.ua

ГАРАНТІЇ, ЗАХИСТ, ПІЛЬГИ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕТОРАМ В УКРАЇНІ

Закон України «Про інвестиційну діяльність», Закон України «Про режим іноземного інвестування», Закон України «Про державно-приватне партнерство», Закон України «Про індустриальні парки», Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства», Митний, Податковий кодекси

Законом України «Про режим іноземного інвестування» (Розділ II) встановлено

ДЕРЖАВНІ ГАРАНТІЇ ЗАХИСТУ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ:

Правовий режим інвестиційної діяльності

Для іноземних інвесторів на території України встановлюється національний режим інвестиційної та іншої господарської діяльності, за винятками, передбаченими законодавством України та міжнародними договорами України.

Для окремих суб'єктів підприємницької діяльності, які здійснюють інвестиційні проекти із залученням іноземних інвестицій, що реалізуються відповідно до державних програм розвитку пріоритетних галузей економіки, соціальної сфери і територій, може встановлюватися пільговий режим інвестиційної та іншої господарської діяльності.

Законами України можуть визначатися території, на яких діяльність іноземних інвесторів та підприємств з іноземними інвестиціями обмежується або забороняється, виходячи з вимог забезпечення національної безпеки.

Законами України для суб'єктів господарської діяльності, які здійснюють інвестиційні проекти у визначених законом галузях господарювання із залученням іноземних інвестицій, можуть встановлюватися додаткові державні гарантії захисту іноземних інвестицій, у тому числі гарантії захисту інвестицій від зміни законодавства, передбачені цим Законом.

Гарантії у разі зміни законодавства

Якщо в подальшому спеціальним законодавством України про іноземні інвестиції або законами України, які надають державні гарантії, будуть змінюватися гарантії захисту іноземних інвестицій, зазначені в розділі II цього Закону або в законах України, які надають державні гарантії, то протягом 10 років з дня набрання чинності таким законодавством на вимогу іноземного інвестора застосовуються державні гарантії захисту іноземних інвестицій, передбачені цим Законом або іншими законами України, які надають такі державні гарантії.

Державні гарантії захисту іноземних інвестицій, пов'язані із застосуванням "зеленого" тарифу, застосовуються на весь строк дії "зеленого" тарифу.

До прав і обов'язків сторін, визначених угодою про розподіл продукції, протягом строку її дії застосовується законодавство України, чинне на момент її укладення. До прав і обов'язків сторін, визначених договором про купівлю-продаж електричної енергії за "зеленим" тарифом, протягом строку його дії застосовується законодавство України, чинне на дату набрання чинності Законом України "Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії". Зазначені гарантії не поширюються на зміни до законодавства, що стосуються питань оборони, національної безпеки, податкового законодавства, забезпечення громадського порядку, охорони навколишнього природного середовища.

Державні гарантії захисту інвестицій, пов'язані із застосуванням розмірів ставок рентної плати за користування надрами для видобування газу природного (будь-якого походження), визначених пунктом 252.20 статті 252 Податкового кодексу України, у тому числі рентної плати за користування надрами для природного газу, видобутого із нових свердловин, визначених станом на 1 березня 2022 року, застосовуються з 1 березня 2022 року до 1 березня 2032 року. Протягом цього періоду розмір ставок рентної плати за користування надрами для видобування природного газу, в тому числі видобутого із нових свердловин, не може бути збільшений, а також до них не можуть застосовуватися коригуючі коефіцієнти або інші механізми (у тому числі ті, що призводять до скорочення строку дії таких ставок або їх скасування), що можуть бути передбачені Податковим кодексом України або іншими актами законодавства, що призведуть або можуть призвести до фактичного збільшення розміру податкових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу порівняно з розміром таких податкових зобов'язань, розрахованим згідно з Податковим кодексом України станом на 1 березня 2022 року. Зазначені гарантії не поширюються на зміни до законодавства, що стосуються питань оборони, національної безпеки, забезпечення громадського порядку, охорони навколишнього природного середовища.

Іноземні інвестиції в Україні не підлягають націоналізації. Державні органи не мають права реквізувати іноземні інвестиції, за винятком випадків здійснення рятівних заходів у разі стихійного лиха, аварій, епідемій, епізоотій. Рішення про реквізицію іноземних інвестицій та умови компенсації можуть бути оскаржені в судовому порядку відповідно до статті 26 цього Закону.

Компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам

Іноземні інвестори мають право на відшкодування збитків, включаючи упущену вигоду і моральну шкоду, завданих їм внаслідок дій, бездіяльності або неналежного виконання державними органами України чи їх посадовими особами передбачених законодавством обов'язків щодо іноземного інвестора або підприємства з іноземними інвестиціями, відповідно до законодавства України. Не підлягає відшкодуванню упущена вигода інвестора із значними інвестиціями за спеціальним інвестиційним договором у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням державою в особі Кабінету Міністрів України та/або органом місцевого самоврядування, якщо такий орган є стороною спеціального інвестиційного договору, зобов'язань за таким договором.

Усі понесені витрати та збитки іноземних інвесторів, завдані їм внаслідок дій, зазначених у статті 9 та частині першій цієї статті, повинні бути відшкодовані на основі поточних ринкових цін та/або обґрунтованої оцінки, підтверджених аудитором чи аудиторською фірмою.

Компенсація, що виплачується іноземному інвестору, повинна бути швидкою, адекватною та ефективною. Компенсація, що виплачується іноземному інвестору внаслідок дій, зазначених у статті 9 цього Закону, визначається на момент припинення права власності.

Компенсація, що виплачується іноземному інвестору внаслідок дій, зазначених у частині першій цієї статті, визначається на час фактичного здійснення рішення про відшкодування збитків. Сума компенсації повинна виплачуватись у валюті, в якій були здійснені інвестиції, чи в будь-якій іншій прийнятній для іноземного інвестора валюті відповідно до законодавства України. З моменту виникнення права на компенсацію і до моменту її виплати на суму компенсації нараховуються відсотки згідно з середньою ставкою відсотка, за яким лондонські банки надають позики першокласним банкам на ринку євровалют (ЛІБОР).

Гарантії в разі припинення інвестиційної діяльності

У разі припинення інвестиційної діяльності іноземний інвестор має право на повернення не пізніше шести місяців з дня припинення цієї діяльності своїх інвестицій в натуральній формі або у валюті інвестування в сумі фактичного внеску (з урахуванням можливого зменшення статутного капіталу) без сплати мита, а також доходів з цих інвестицій у грошовій чи товарній формі за реальною ринковою вартістю на момент припинення інвестиційної діяльності, якщо інше не встановлено законодавством або міжнародними договорами

України, або спеціальним інвестиційним договором, укладеним у порядку, передбаченому Законом України "Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями".

Гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій

Іноземним інвесторам після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів гарантується безперешкодний і негайний переказ за кордон їх прибутків, доходів та інших коштів в іноземній валюті, одержаних на законних підставах внаслідок здійснення іноземних інвестицій.

Порядок переказу за кордон прибутків, доходів та інших коштів, одержаних внаслідок здійснення іноземних інвестицій, визначається Національним банком України

ПІЛЬГИ ІНОЗЕМНИМ ІНВЕСТОРАМ

Статтею 23 Закону України «Про режим іноземного інвестування» та статтею 287 Митного Кодексу України передбачено, що товари (крім товарів для реалізації або використання з метою, безпосередньо не пов'язаною з провадженням підприємницької діяльності), що ввозяться на митну територію України на строк не менше трьох років іноземними інвесторами з метою інвестування на підставі зареєстрованих договорів (контрактів) або як внесок іноземного інвестора до статутного капіталу підприємства з іноземними інвестиціями, звільняються від сплати ввізного мита.

Законом «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» передбачено надання державної підтримки українським та іноземним інвесторам з метою залучення інвестиційних коштів у розвиток економіки.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЄКТ ЗІ ЗНАЧНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ повинен відповідати таким вимогам:

1) інвестиційний проект із значними інвестиціями реалізується на території України у сферах переробної промисловості (крім діяльності з виробництва та обігу тютюнових виробів, спирту етилового (за виключенням виробництва біоетанолу, який призначений для використання як компонент палива), коньячного і плодового, алкогольних напоїв), виробництва біогазу і біометану (в тому числі скрапленого або стисненого), добування з метою подальшої переробки та/або збагачення корисних копалин (крім кам'яного та бурого вугілля, сирої нафти та природного газу), поводження з відходами, транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності, логістики, освіти, наукової та науково-технічної діяльності, охорони здоров'я, мистецтва, культури, спорту, туризму, в курортно-рекреаційній сфері та у сфері електронних комунікацій;

2) інвестиційний проект із значними інвестиціями передбачає будівництво, модернізацію, технічне та/або технологічне переоснащення об'єктів інвестування у сферах, зазначених у [пункті 1](#) цієї частини, придбання необхідного устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, а також може передбачати будівництво за рахунок коштів інвестора із значними інвестиціями та/або заявника необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури;

3) створення впродовж строку реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями не менше:

10 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 50 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік; або

30 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 30 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік; або

50 нових робочих місць із середньою заробітною платою працівників, розмір якої не менш як на 15 відсотків перевищує розмір реальної середньої заробітної плати за відповідним видом діяльності у регіоні, в якому реалізується проект, за попередній календарний рік;

4) розмір значних інвестицій в об'єкти інвестування для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями перевищує суму, еквівалентну 12 мільйонам євро, що розраховується за офіційним курсом валют, встановленим Національним банком України станом на перший робочий день кварталу, в якому подається заявка, та на дату фактичного здійснення значних інвестицій в об'єкти інвестування на виконання спеціального інвестиційного договору. Розмір значних інвестицій в об'єкти інвестування розраховується без урахування податку на додану вартість. Заявник не раніше ніж за 18 місяців до дати подання заявки до уповноваженого органу може здійснити значні інвестиції в об'єкти інвестування в обсязі, що не перевищує 30 відсотків загального обсягу значних інвестицій, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями;

5) строк реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями не перевищує п'ять років.

ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ ЗІ ЗНАЧНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ може надаватись інвестору у таких формах:

1) звільнення від сплати окремих податків та зборів відповідно до [Податкового кодексу України](#);

2) звільнення від оподаткування ввізним митом нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться виключно для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на виконання спеціального інвестиційного договору, відповідно до [Митного кодексу України](#);

3) забезпечення переважного права землекористування земельною ділянкою державної або комунальної власності для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями - надання земельної ділянки державної або комунальної власності у користування (оренду) для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями на умовах, визначених з урахуванням зобов'язань, передбачених спеціальним інвестиційним договором, та з переважним правом інвестора із значними інвестиціями придбання такої земельної ділянки у власність після спливу строку дії спеціального інвестиційного договору (крім випадків його дострокового припинення), якщо таке право передбачено спеціальним інвестиційним договором;

4) забезпечення за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, будівництва об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо) або компенсація за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом, вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо), необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями. Порядок надання компенсації вартості збудованих заявником або інвестором із значними інвестиціями об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури встановлюється Кабінетом Міністрів України;

5) компенсація витрат на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, необхідних для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями, у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

6) звільнення від відшкодування втрат лісогосподарського виробництва інвестора із значними інвестиціями для реалізації інвестиційного проекту із значними інвестиціями відповідно до [Земельного кодексу України](#).

Супровід підготовки та реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями здійснюється **Державною установою «Офіс із залучення та підтримки інвестицій»** (Кабінет Міністрів України, вул. Грушевського 12/2, офіс 148, Київ, Україна 01008, e-mail: info@ukraineinvest.gov.ua; тел.: +38 098 567 88 99).

Закон України «Про державно-приватне партнерство» визначає правові, економічні та організаційні засади реалізації державно-приватного партнерства - ***співробітництва між державою Україна, територіальними громадами та юридичними особами, (приватними партнерами), що здійснюється на основі договору, що відповідає ознакам державно-приватного партнерства.***

До ознак державно-приватного партнерства належать:

- 1) створення та/або будівництво (нове будівництво, реконструкція, реставрація, капітальний ремонт та технічне переоснащення) об'єкта державно-приватного партнерства та/або управління (користування, експлуатація, технічне обслуговування) таким об'єктом;
- 2) довготривалість відносин (від 5 до 50 років);
- 3) передача приватному партнеру частини ризиків у процесі здійснення державно-приватного партнерства;
- 4) внесення приватним партнером інвестицій в об'єкт державно-приватного партнерства

Статтею 5 Закону визначено перелік сфер в яких може застосовуватися державно-приватне партнерство.

Правові, фінансові та організаційні засади реалізації проектів державно-приватного партнерства, що здійснюються на умовах концесії, визначаються **Законом України «Про концесію»**.

Законом України «Про індустріальні парки» встановлено правові та організаційні засади створення і функціонування індустріальних парків на території України.

Індустріальний (промисловий) парк - визначена ініціатором створення індустріального парку відповідно до містобудівної документації облаштована відповідною інфраструктурою ***територія, у межах якої учасники індустріального парку можуть здійснювати господарську діяльність у сфері переробної промисловості, переробки промислових та/або побутових відходів (крім захоронення відходів), а також науково-дослідну діяльність, діяльність у сфері інформації і електронних комунікацій*** на умовах, визначених цим Законом та договором про здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку.

Земельна ділянка, використання якої планується для створення та функціонування індустріального парку, може розташовуватися у межах або за межами населених пунктів і повинна відповідати таким вимогам:

- належати до земель промисловості;
- бути придатною для промислового використання з урахуванням умов та обмежень, встановлених відповідною містобудівною документацією;
- площа земельної ділянки або сукупна площа суміжних земельних ділянок повинна становити не менше 10 гектарів та не більше однієї тисячі гектарів. Допускається розташування між земельними ділянками індустріального парку земельних ділянок, на яких розташовано або передбачається розташувати відповідно до містобудівної документації виключно об'єкти інженерно-транспортної інфраструктури.

Строк використання земельної ділянки у межах індустріального парку повинен бути не менше 30 років з дня прийняття рішення про створення індустріального парку.

Ініціатор створення індустріального парку зобов'язаний розробити і затвердити концепцію індустріального парку.

Із внесенням змін до Закону України «Про індустріальні парки» та прийняттям впродовж 2022-2023 рр низки підзаконних нормативно-правових актів, забезпечено державне стимулювання облаштування та функціонування індустріальних парків, а саме:

керуючим компаніям, ініціаторам створення – суб'єктам господарювання та учасникам індустріальних парків за рахунок коштів державного, місцевих бюджетів та з інших джерел, не заборонених законом:

1) надається повна або часткова компенсація відсоткової ставки за кредитами (позиками) на облаштування та/або здійснення господарської діяльності у межах індустріального парку відповідно до Порядку надання повної або часткової компенсації відсоткової ставки за кредитами (позиками) на облаштування та/або здійснення господарської діяльності у межах індустріальних (промислових) парків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 № 1208.

2) надаються кошти на безповоротній основі для облаштування індустріальних парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури (автомобільних шляхів, ліній зв'язку, засобів тепло-, газо-, водо- та електропостачання, інженерних комунікацій тощо), необхідних для створення та функціонування індустріального парку відповідно до Порядку надання коштів на безповоротній основі для облаштування індустріальних (промислових) парків та/або забезпечення будівництва об'єктів суміжної інфраструктури, необхідних для створення та функціонування індустріальних (промислових) парків, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 28.10.2022 №1207;

3) здійснюється компенсація витрат заявників на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж відповідно до Порядку надання компенсації витрат ініціаторам створення індустріальних (промислових) парків - суб'єктам господарювання, керуючим компаніям та учасникам індустріальних (промислових) парків на підключення та приєднання до інженерно-транспортних мереж, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03.01.2023 №10;

4) надається податкове та митне стимулювання відповідно до законодавства, зокрема:

- **звільнення від податку на прибуток резидентів індустріальних парків на 10 років** за умови якщо отриманий прибуток направляється на розвиток діяльності учасника індустріального парку в межах індустріального парку;
- **звільнення від оподаткування ПДВ нового устаткування (обладнання)** для власного використання;
- **встановлення пільг з податку на нерухомість** (за рішенням органів місцевого самоврядування);
- **встановлення ставки земельного податку та орендної плати за землі державної та комунальної власності в розмірі меншому, ніж земельний податок** (за рішенням органів місцевого самоврядування);
- **звільнення від сплати земельного податку** (за рішенням органів місцевого самоврядування).
- **звільнення від оподаткування митом нового устаткування (обладнання),** що ввозиться учасниками індустріальних парків для власного використання.

Законом України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» (частина 12 статті 4) іноземці та особи без громадянства, які є засновниками та/або учасниками, та/або бенефіціарними власниками (контролерами) юридичної особи, зареєстрованої в Україні, та прибули в Україну з метою контролю за діяльністю таких юридичних осіб і отримали посвідку на тимчасове проживання, вважаються такими, які на законних підставах перебувають на території України на період дії посвідки.

Підставою для видачі посвідки на тимчасове проживання у випадку, передбаченому є наступне:

1) **іноземець та особа без громадянства є засновником та/або учасником, та/або бенефіціарним власником (контролером) юридичної особи, дані про яку внесені до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;**

2) **розмір частки власності іноземця або особи без громадянства, або іноземної юридичної особи, бенефіціаром (контролером) якої він є, у статутному капіталі української юридичної особи становить не менше 100 тисяч євро** за офіційним валютним курсом, встановленим Національним банком України на дату внесення іноземної інвестиції.

КОРИСНА ІНФОРМАЦІЯ

Одеська обласна державна адміністрація	пр.Шевченка, 4, м.Одеса, 65032	genotdel@odessa.gov.ua	(048) 718-92-47	https://oda.od.gov.ua
Департамент економічної політики та стратегічного планування Одеської обласної державної адміністрації	пр.Шевченка, 4, м. Одеса, 65032	eko@od.gov.ua	(048) 718 94 66	https://eko.od.gov.ua/
Одеська обласна рада	пр.Шевченка, 4, м.Одеса, 65032	orada_kanc@odessa.gov.ua	(048) 718-94-59	http://oblrada.odessa.gov.ua
Одеська міська рада	пл. Думська, 1, м. Одеса, 65026	sovet@omr.gov.ua	(048) 779-14-15	https://omr.gov.ua
Головне управління ДПС в Одеській області	вул. Семінарська, 5, м. Одеса, 65044	od.official@tax.gov.ua	(048) 725-83-58	https://od.tax.gov.ua
Одеська митниця	вул. Івана та Юрія Лип, 21-а, м. Одеса, 65078	od.post@customs.gov.ua	(048) 734-28-04	https://customs.gov.ua/odeska-mitnitsia-derzhmitsluzhbi
Головне управління юстиції в Одеській області	вул. Богдана Хмельницького, 34, м. Одеса, 65007	info@od.minjust.gov.ua	(048) 705-18-22	https://minjust.gov.ua/m/str_7911
Головне управління Державної міграційної служби в Одеській області	вул. Преображенська, 44, м. Одеса, 65045	od@dmsu.gov.ua	(048) 705-31-68	https://dmsu.gov.ua/odesa
Головне управління Держпродспоживслужби в Одеській області	вул. 7-ма Пересипська, 6, Одеса, 65042	gu@odesa.consumer.gov.ua	(048) 716-13-01	https://odesa.consumer.gov.ua/uk
Департамент надання адміністративних послуг Одеської міської ради	вул. Косовська, 2Д, м. Одеса, 65074	dnap@omr.gov.ua	Кол-центр департаменту адмінпослуг: 15-35 або 705-55-55	https://cnap.omr.gov.ua/
Головне управління Національної поліції в Одеській області	вул. Єврейська, 12, м. Одеса, 65014	chchgunp@od.police.gov.ua	(048) 779-40-61	https://od.npu.gov.ua/